بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

Esad Bajić

SMRT, KABUR
I SUDNJI DAN

u Kur'anu, hadisu, prijašnjim objavma
i naučnim činjenicama

Konjic 2013.g.

Naziv knjige:	Smrt, kabur i Sudnji dan
Autor:	Esad Bajić
Izdavač:	Fondacija “Lijepa riječ” Konjic
Suizdavač:	Opštinski odbor „Ilmije“ Konjic
Za izdavača:	Esad Bajić
Urednik:	Alija Drkić
Recenzenti:	Almir Hondo Salih Nefer
Štampa:	Sabah print, Ilidža
Tiraž:	100

KUR'AN O SMRTI

„Kaf. Tako Mi Kur'ana slavnog,. oni se čude što im je došao jedan od njih da ih opominje, pa, nevjernici, govore: "To je čudna stvar: zar kad pomremo i zemlja postanemo...? Nezamisliv je to povratak!"[1]

„Zar čovjek misli da kosti njegove nećemo sakupiti? Hoćemo, Mi možemo stvoriti jagodice prsta njegovih ponovo!" [2]

„Čas će bez sumnje doći i Allah će one u grobovima proživjeti."[3]

„Obećanje je Allahovo, a Allah će obećanje Svoje ispuniti, ali većina ljudi ne zna; oni znaju samo spoljašnju stranu života na ovom svijetu, a prema onom svijetu su ravnodušni. A zašto ne razmisle sami o sebi? Allah je stvorio nebesa i Zemlju i ono što je između njih – sa ciljem i do roka određenog. A mnogi ljudi ne vjeruju da će pred Gospodara svoga doista izići.*?*[4]

„Allah vas iz trbuha majki vaših izvodi, vi ništa ne znate, i daje vam sluh i vid i razum da biste bili zahvalni." [5]

„Reci: "Kažite vi meni, ako bi vas Allah sluha vašeg i vida lišio i srca vaša zapečatio, koji bi vam bog, osim Allaha, to vratio?"[6]

„Reci: 'Kažite vi meni - ako bi Allah dao da vam noć potraje vječno, do Sudnjeg dana, koji bog bi vam, osim Allaha, svjetlo dao? Zar ne čujete?'[7]

„Reci: 'Kažite vi meni - ako bi Allah dao da vam dan potraje vječno, do Sudnjeg dana, koji bog bi vam, osim Allaha, noć dao da u njoj otpočinete? Zar ne vidite?'[8]

„Reci: "Posmatrajte ono što je na nebesima i na Zemlji...!"[9]

---

[1] Kaf, 1-3.
[2] El-Kijame, 3-4.
[3] El-Hadž, 7.
[4] Er-Rum, 6-8.
[5] An-Nahl,78.
[6] El-En'am,46.
[7] El-Kasas,71.
[8] El-Kasas,72.
[9] Junus - 101

„Zar se može sumnjati u Allaha, Stvoritelja nebesa i Zemlje?[10]

„On vam pokazuje dokaze Svoje, pa koje od Allahovih dokaza ne priznajete? [11]

„I jedan od dokaza Njegovih je stvaranje nebesa i Zemlje, i raznovrsnost jezika vaših i boja vaših; to su, zaista, pouke za one koji znaju.»[12]

„Na nebesima i zemlji, zaista, postoje dokazi za one koji vjeruju. I stvaranje vas i životinja koje je razasuo dokazi su za ljude koji su čvrsto ubijeđeni; i smjena dana i noći i kiša koju Allah s neba spušta da pomoću nje zemlju, nakon mrtvila njezina, oživi i promjena vjetrova - dokazi su za ljude koji imaju pameti.[13]

„Stvaranje nebesa i Zemlje, smjena noći i dana, lađa koja morem plovi s korisnim tovarom za ljude, kiša koju Allah pušta s neba pa tako u život vraća zemlju nakon mrtvila njezina - po kojoj je rasijao svakojaka živa bića, promjena vjetrova, oblaci koji između neba i Zemlje lebde - doista su dokazi za one koji imaju pameti.[14]

„Upitaj: 'Ko vas hrani s neba i iz zemlje, čije su djelo sluh i vid, ko stvara živo iz neživog, a pretvara živo u neživo, i ko upravlja svim?' - 'Allah!' - Reći će oni -, a ti reci: 'Pa zašto Ga se onda ne bojite? [15]

„Allah svjedoci da nema istinskog boga osim Njega - i meleki i učeni (svjedoče isto)- i On pravdu vrši/pravedno postupa. Nema istinskog boga osim Njega, Silnog i Mudrog!»[16]

[10] Ibrahim -10
[11] El-Mu'min-81
[12] Er-Rum - 22
[13] El-Gašija :3-5
[14] El-Bekare-164
[15] Junus-31
[16] Ali Imran-18

PREDGOVOR

U svakodnevnom životu nailazimo na prepreke, teškoće, fizičke i duhovne. Na različite načine, zavisno od same naše ličnosti, suočavamo se s njima i prevlađujemo ih, jedni borbom, jedni potpunim prepuštanjem.

Većinom, zadnji atom snage vadimo iz spoznaje da će sve jedno proći pa ako je baš nevolja teška onda čovjek posegne za svjetlom koje donosi spoznaja da na kraju mora biti smrt koja će sve prekinuti. No, ono što me navelo da kroz podsjećanje na smrt i Sudnji Dan sakupim iz raznih izvora materiju o ovoj temi i objedinim je u ovoj knjizi jeste pitanje koliko razmišljamo o smrti kao vratima u novi oblik vječnog života u kom nećemo moći reći ono dunjalučko: SVE ĆE JEDNOM PROĆI.? vječnost nema prolaska, nema smrti u njoj.

Koliko se pitamo šta ako smrću dopadnemo još više muka, šta ako je danas zadnja prilika da ugrabimo osmjeh u toj vječnosti? Bez pogovora je dunjaluk mjesto gdje se može reći: SMRT ĆE SIGURNO DOĆI, no isto tako dunjaluk je mjesto gdje se trudimo da dolazak smrti ne bude dolazak vječne patnje nego da ta teškoća smrti bude zalog vječne sreće u životu koji će se nastaviti njenim skončanjem, tj. našim preseljenjem.

Allah ﷻ se obraća poslaniku Muhammedu ﷺ u Kur'anu riječima: **«Ti si mrtav, a i oni su mrtvi.»** (Ez-Zumer-30). Ovdje se ne kaže: «Ti ćeš umrijeti», nego se kaže «Ti si mrtav.»

Svatko od nas na svojim plećima nosi svoje tijelo, u svakom dahu ostavlja dio umrlosti svoje baš kao što stablo ostavlja svoje uvehlo i umrlo lišće. Smrt je prisutna u svakom momentu. Ništa uistinu nije živo osim Allaha ﷻ. U jednom hadisi-kudsiji Uzvišeni Allah ﷻ kaže Muhammedu ﷺ : «Živi koliko god hoćeš, ti si mrtav.. Voli koga god hoćeš jednog dana moraćeš da ga napustiš .. Imaj koliko god hoćeš sve što posjeduješ pripada zemlji.. Radi što god hoćeš tvoj rad je jedini tvoj saputnik».

Ebu Hamid Muhammed el-Gazali kaže: «Znaj da je smrt ukočenost tijela, a znaš da je ukočenost ruke njeno odbijanje poslušnosti tebi,

mada ona postoji, ali nema snage pomoću koje bi ona mogla da služi. Razumi da je smrt totalna paraliza svih organa i izvlačenje snage i sposobnosti iz njih. Smrt ti oduzima ruku, nogu, oko i ostala osjetila, mada ti ostaješ, ostaje onaj dio tebe koji te čini takvim kakav jesi. Ti si sada čovjek koji si bio i u mladosti svojoj, mada od onog tijela nije ništa ostalo, nego je sve prošlo, a ishranom je došlo do promjene...»[17]

Iz ovog nam se nudi obrazloženje islamskog shvatanja smrti. Ovo shvatanje nije današnje shvatanje većine ljudi kod kojih termin SMRT znači, nestanak, kraj, završetak. Mi rabimo u našem jeziku ovu riječ, no muslimani pod njom ne smiju podrazumijevati nestanak i kraj. Prava riječ koja se nešto rjeđe koristi ali je puno bliža pravo značenju i pravom shvatanju onoga što oslovljavamo kao «smrt» jeste riječ PRESELJENJE. Mi za naše umrle kažemo da su preselili sa ovog svijeta. Time potvrđujemo da smrt nije kraj, nije totalni nestanak. Ona jeste kraj u smislu da je smrt kraj našeg truda kojim sebi priskrbljujemo dobra djela s kojima ćemo moliti Božiju milost i oprost na sudnjem danu.

Upozorenje na smrt ponovljeno je u Kur'anu na desetine mjesta.

«Allah uzima duše u času njihove smrti, a i onih koji spavaju, pa zadržava one kojima je odredio da umru, a ostavlja one druge do roka određenog». [18]

Mi se nalazimo pred čovjekom kao istinom. Jedan dio čovjeka je utonio u vrijeme, teče s vremenom, raste i doživljava starost (ljudsko tijelo), a drugi dio čovjeka je izvan ovog vremena, ne raste niti stari. Kada tijelo postane zemlja, ovaj dio će i dalje ostati u svome stanju i živjeti svojim posebnim životom koji nije ograničen vremenom. Ovaj dio tijela oslovljavamo imenom «DUŠA». Svako od nas u sebi može da osjeti ovu duhovnu egzistenciju i da shvati da se ona po svojoj vrsti razlikuje od ovog našeg tijela, naše vanjske manifestacije. *«Reci: Smrt od koje bježite zaista će vas stići.»*[19]

Kakvo treba biti naše shvatanje smrti može se vidjeti iz sljedećih primjera: Poslanik ﷺ kaže: *«Sjećajte se što više smrti koja ništi svaku*

[17] četrdeset osnova vjere, str 244
[18] Ez-Zumer-42
[19] Džum'a – 8

slast.» i kaže: *«Ko mrzi susret sa Allahom i Allah dželešanuhu mrzi susret s njim.»*

Hazreti Aiša je upitala: Hoće li iko biti proživljen sa šehidima, Allahov poslaniče? On odgovori: «Hoće, onaj ko se dnevno bude prisjećao smrti deset puta.»

Poslanik ﷺ je prolazio pored jedne grupe ljudi koji su se smijali pa je rekao: «Ubacite u svoj razgovor spomen na ono što muti svaku radost i užitak.» Upitaše: «A šta je to? On odgovori: «SMRT!»

Također se prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: «Smrt je dovoljan savjetnik!»

„*Ostavio sam dva savjetodavca: jednog koji šuti i jednog koji govori; onaj koji šuti je smrt, a onaj koji govori je Kur'an.“*

Nekog čovjeka su spomenuli kod Poslanika ﷺ hvaleći ga pa ih je Poslanik ﷺ upitao da li se taj čovjek sjećao smrti, nakon što odgovoriše da je rijetko spominjao Poslanik ﷺ reče: «Onda on nije onakav kakvim ga smatrate!»

Jedan Ensarija je pitao poslanika ﷺ o tome ko je najopskrbljeniji i najplemenitiji čovjek? Pa mu je Poslanik ﷺ odgovorio: «Onaj ko se najviše smrti sjeća i najbolje priprema za nju, to su najopskrbljeniji, oni su sa sobom ponijeli dunjalučki rahatluk i ahiretsko uživanje.»

Poslanik ﷺ kaže: Ruhul-Kudus je udahnuo u moje srce: «Voli što hoćeš ali znaj da ćeš to napustiti; živi kako hoćeš, na kraju ćeš umrijeti i radi šta hoćeš, bit će ti obračunato po zasluzi.»

Pored ovog Sudnji dan ili da kažemo totalni nestanak svega što vidimo je neminovnost koju potvrđuje i nauka. Mi živimo u univerzumu koji se širi već bilionima godina od svog nastanka. Oboje, rođenje univerzuma "Velikim Praskom" i njegova ekspanzija su opisani u Kur’anu. Naučnici ne znaju da li će se ekspanzija nastaviti u beskonačnost, ili će jednog dana univerzum početi da se skuplja (kontraktira). Ipak, Kur’anske rečenice sugeriraju da se univerzum neće širiti u nedogled i da će Smak Svijeta započeti sa

kontrakcijom univerzuma. Izgleda da će se vrijeme i gravitacija obrnuti kada otpočne skupljanje univerzuma. Obrtanje (inverzija) vremena će dovesti do proživljenja ljudi iz grobova. U ovom svijetu obrnutog vremena mi ćemo se suočiti sa svim dobrim i lošim djelima koja smo počinili u svojim životima. Obrtanje gravitacije će izazvati finalni zemljotres, spomenut u Časnom Kur'anu. To će učiniti da se zemlja izvrati i transformira u gigantsku praznu sferu sa nebom u svom središtu. Ova obrnuta gravitacija fokusirana prema "Zemljinom središnjem-nebu" će imati efekt na prostor kao pijavica u moru ili slivnik kuda su stvari usisane. Prostor u središnjem-nebu će bukvalno biti rastrgnut time proizvodeći otvore ili prolaze u nebu prema višim dimenzijama koje se nalaze van i iza ovog univerzuma. Kroz ove otvore, mi ćemo biti uklonuti iz ovog kolapsirajućeg univerzuma.

Svako će biti uklonjen da izbjegne neumoljivi efekt obrtanja vremena koji bi nas mogao povratiti u ništavilo u majčinoj utrobi. U nekoj višoj dimenziji ili ravni ljudi će se sakupiti iz svih epoha i mjesta u ljudskoj historiji, da se suoče sa obračunavanjem svojih djela i Džennetom i Džehennemom.

Vrijedno je pomena da je Smak Svijeta univerzalni događaj i da će se desiti na svakom nebeskom tijelu u univerzumu. Nikakav broj ratova, atomskih bombi, udaraca kometa, ili meteora, neće dovesti do Smaka Svijeta[20] Iz Kur'ana, je evidentno da vrijeme Smaka Svijeta

[20] (Kada se kaže "Svijet" onda se misli na ovaj materijalni univerzum sa bezbrojnim galaksijama i nebeskim tijelima. Stoga kada se kaže Smak Svijeta to ustvari podrazumijeva Smak materijalnog univerzuma. Isto tako kada se u Kur'anskim rečenicama spominje Zemlja vjerovatno da to u širem pojmu podrazumijeva sve planete. Nemojmo zaboraviti da Kur'an spominje sedam nebesa od kojih najvjerovatnije prva nastupaju od onog mjesta gdje prostor bude rastrgnut i prolaz ili kapija bude otvorena k njemu. Druga subsekventna nebesa koja u sfernoj strukturi vode ka Allahovom prijestolju, koje se nalazi transcedentno sedmom nebu, su u terminima ovog dokumenta poređena sa višim dimenzijama. Svako nebo ima svoj sistem uređenja i odgovarajuće stanovnike. Takođe vrijeme u tim nebesima je ili vrlo sporo ili apsolutno zaustavljeno. To može objasniti zašto se vrijeme na drugom svijetu tj, svijetu iza ovog univerzuma, naziva kao vječnost. To takođe može objasnit kako to daje Poslanik Muhammed ﷺ vidio i prošlost i budućnost u isto vrijeme opisujuće ljude koji su živjeli prije njega i poslije njega. To takođe objašnjava da ovdje može proteći hiljade i milione godina dok tamo samo jedan tren. Miradž (uspinjanje prema Allahovom prijestolju) Poslanika ﷺ je vrlo lijep dokaz relativnosti fenomena vremena. Dakako postoje stvari i realnosti vječnog svijeta

neće nikad biti otkriveno i da se može desiti u bilo kom trenutku. Mi treba da smo svjesni da je Smak Svijeta vrlo blizu svakom od nas jer po umiranju nećemo imati osjećaj proticanja vremena.

Ovo su neki od razloga zbog kojih sam htio građu o SUDNJEM DANU i SMRTI da objedinim u jednim koricama kako bi nam bila bliža za opomenuti se, za osvijestiti se nakon raznih dunjalučkih iluzija koje znaju čovjeka i godinama držati u nerealnom u neznanju i što je najopasnije u nerazmišljanju.

Prilikom sakupljanja građe koristio sam tekstove mnogih naših autora koji su pisali na ovu temu čija imena možete vidjeti u literaturi na kraju ove knjige.

SMRTNI ČAS

Prema hadisima, bol tog momenta je neopisivo velik i težak. Njega će, pored nevjernika, naročito osjetiti sljedeće grupe ljudi, pa bili oni i muslimani: Nepravedni vladari, i svi oni koji zloupotrebljavaju moć koju imaju nad drugima, kao što su roditelji nad djecom, muž nad ženom, učitelj nad učenicima, šef nad radnicima, i sl.

Oni koji se lažno zaklinju i svjedoče. Oni koji maltretiraju siročad i oduzimaju im imovinu. Oni koji iz neznanja čine grijehe i ne izvršavaju svoje dužnosti prema Allahu ﷻ i drugima, a imaju mogućnosti i sposobni su da saznaju, neće biti izuzeti od kazne.

Bol koji čovjek doživljava pri smrti hiljadu puta je veća od bola kada se prži u vrelom ulju. Da bi sebi olakšali u tom teškom momentu poslanik Muhammed ﷺ i njegovi nasljednici po znanju nam otkrivaju šta poduzeti: Klanjati namaze tačno u njihovom propisanom vremenu. Davati odjeću u sadaku. Činiti majku srećnom i zadovoljnom. Učiti sure Jasin i es-Saff't. Kada se ove sure uče pored osobe na umoru olakšavaju joj bolove. Gusuliti umrle. Onaj ko je za života gusulio umrle, želeći time samo Allahovo ﷻ

---

koje ljudski razum ne može i neće nikad pojmiti. Stoga nema svrhe lupati glavu sa onim što je van našeg domašaja jer to ionako neće utjecati na naš vječni spas ili propast.)

zadovoljstvo, biće izuzet bola pri vlastitoj smrti. Postiti 24. i zadnjeg dana mjeseca redžeba. Međutim, onaj ko nije postio u danima vadžib posta mora ih prvo napostiti da bi mu mustehab post bio prihvaćen.

Učiti suru Zil zal bar u jednom dnevnom namazu. Selman Farsi, ležeći bolestan u krevetu, sjetio se jednog razgovora sa poslanikom Muhammedom ﷺ "Kada te bolest snađe, otiđi do harema i nazovi selam. Ako ti neko iz kabura odgovori znaj da ti je smrtni čas blizu",Selman je zamolio prijatelja da mu pomogne da ode do obližnjeg harema. Kada dođoše do ulaza Selman reče: "Selamun alejkum!" Poslije malo vremena iz jednog starog kabura u ćošku harema čulo se: "Alejkumu selam!" Selman je sada znao – ovo su njegovi zadnji trenuci života. Oslanjajući se na prijatelja, polahko se približio kaburu.

"Ja sam stari ashab poslanika Muhammeda ﷺ. Želio bih da mi kažeš kako ti je bilo kada si umirao."

Osoba iz kabura je odgovorila: "Evo, prošlo je dugo godina od tog trenutka, ali još osjećam taj bol. Kada duša izlazi, Selmane, to ti je neopisiv bol."

"Da li si saznao šta bi ti najviše koristilo u tom trenutku, nešto što bol može ublažiti?", upita Selman r.a.

"Sada znam, Selmane. To su tri stvari: sabah namaz – onaj ko ga klanja na vrijeme ima manje smrtne muke; duga je post u dugim ljetnjim danima – onaj ko ih posti ima manje smrtne muke; i treće je sadaka – onaj ko je daje na takav način da se onaj ko je prima ne osjeća postiđenim ili uvrijeđenim, ima manje smrtne muke."

KABUR

"A na Dan kada ih On sakupi, učinit će im se da su boravili (u grobu) samo jedan čas u danu, i jedni druge će prepoznati. Oni koji su poricali da će pred Allaha stati i nisu pravim putem išli biće izgubljeni."[21]

[21] Junus, 45.

U Kur'anu, duša se poredi sa sviješću a smrt sa spavanjem. Jednom kada nas smrt savlada nećemo biti svjesni proticanja vremena i sljedeća stvar koju ćemo ugledati će biti Sudnji Dan.

"A na Dan kad nastupi Čas oživljenja, zločinci će se zaklinjati da su u grobovima samo jedan čas ostali; a i prije su istinu izbjegavali. A reći će oni kojima je dato znanje i vjerovanje:"Vi ste ostali, prema Allahovoj odredbi, sve do Dana oživljenja .A ovo je Dan oživljenja, samo što vi niste znali."[22]

Na Sudnjem Danu, realnost drugog svijeta (ahireta) i istinske vjere Islama će biti svima apsolutno jasna. Oni koji su se upuštali u zla djela i slijedili neispravna vjerovanja će poželjeti da nisu nikad ni postojali; ali će se neminovno morati suočiti sa finalnim obračunom.

"Allahova je vlast na nebesima i na Zemlji! A na Dan kad nastupi Čas oživljenja, oni koji su laži slijedili će biti izgubljeni."[23]

Sa ogromnim naučnim napredkom dvadesetog vijeka, mi smo povjerili nauci i tehnologiji da riješi sve naše probleme. Zaslijepljeni sposobnošću tehnologije da proizvede brze rezultate, naša vjera u Allaha ﷻ je postala vrlo slaba. Naša aktivnost se svela na postizanje ovosvjetskih uspjeha, iako bi jače vjerovanje u Allaha ﷻ i strah od odgovornosti u životu poslije smrti napravilo od nas mnogo bolje ljude. Mi možemo vidjeti posljedice nedostatka istih u moralnoj dekadenciji ljudskih zajednica širom svijeta. Allah ﷻ je slao uputu ljudskim bićima shodno okolnostima koje su ih okruživale u korespondirajućem periodu historije. Kada je Faraon vladao, magija je bila vrlo popularna zabava. Onda je Musa عليه السلام došao sa Allahovim čudesima i porazio čarobnjake Faraonovog dvora. Ljudi u vrijeme Isa'a عليه السلام su slično bili duboko u čarolijama i čudesima, i mi možemo vidjeti da je Isaov život prepun čudesa. Kada je Vjerovjesnik Muhammed ﷺ došao, Arapski jezik i poezija su bili u zenitu svog razvoja. Kur'an Časni sa svojom jasnom porukom je objavljen u najrječitijoj poeziji bez premca i vrlo unikatnog stila. Ipak, Kur'an je Allahovo ﷻ čudo i uputa za sva vremena, i prema tome prikladno je vjerovati da je on istovremeno izvor najuzbudljivijih otkrića u epohi

[22] Er-Rum, 55-56.
[23] El-Gašije, 27.

nauke. Nauka, pomoću Kur'ana može otkriti ono što je religija uvijek zastupala, tj. da će se proživljenje iz grobova neminovno desiti. Postoje mnoge teorije o budućnosti univerzuma. Uprkos velikom znanju, naučnici su nesposobni odlučiti koja od tih teorija je ispravna. Vjerovanje da univerzum ima svrhu i znanje sadržano u Kur'anu, može biti najbolji vodič u našoj potrazi za istinom. Proučimo sebi sljedeće ajete*: "Smrtna agonija će doista doći - to je nešto od čega ne možeš pobjeći, i u rog će se puhnuti - to je Dan kojim se prijeti."*[24]

U času smrti duša izlazi iz tijela i u svakom trenutku je svjesna svega što se oko nje događa. Prati gusul, kafan, klanjanje dženaze i ukopavanje. Poslije ovoga smješta se u novo tijelo u kojem treba da prođe prva ispitivanja. Prvi dan i prva noć u kaburu su najteži za umrlog. Odmah nakon što je zakopan, i ljudi iz dženaze se vrate kućama, dva meleka, Munkir i Nakir, posjećuju umrlog da ga pitaju o njegovoj vjeri i djelima. Vjernicima Allah ﷻ šalje dva meleka Mubešira i Bešira u pomoć pri ovom ispitivanju. Svako će biti pitan sljedeće:

Ko je bio tvoj gospodar? Kome si robovao?Ko je bio tvoj poslanik?
Šta si vjerovao?Šta je bila tvoja knjiga?Gdje je bila tvoja kibla?
Koje si vođe (imame) slijedio?

Samo vjernici će biti u stanju odgovoriti na ova pitanja. Ostali, koji ne mognu biće odvedeni u *vadiul-barhut* (dolina nevolja) da budu kažnjeni. Ovo mjesto je džehennem u malom – s vatrom, zmijama, škorpionima, mrklinom i smradom.

Poslije će vjernici biti pitani još tri pitanja:

Da li si slijedio Božije propise, pridržavao se Njegovih zabrana i izvršavao Njegova naređenja?
Da li si zarađivao za život i sticao imetak na halal način?
Da li si trošio imetak na halal stvari?

Oni vjernici koji uspješno odgovore na svih devet pitanja biće odvedeni u mjesto *vadiul-selam* (dolina mira) da prime nagradu. Ovo mjesto je džennet u malom – sa baščama, raznim voćem, pjesmom

[24] Kaf, 19-20.

ptica, lijepim naseljima, i sl. Oni koji padnu na bilo kojem pitanju biće kažnjeni pritiskom kabura. Pritisak je toliki da se od njega kosti počinju mrskati.

Sljedeći događaj nam govori više o ovoj kazni: Jedan od Poslanikovih ashaba se zvao Sahab. On ga je uvijek pratio, klanjao iza njega i borio se rame uz rame s njim. Za vrijeme bitke kod iskopa bio je smrtno ranjen. Poslanik ﷺ ga je lično gusulio, zamotao u kafan, klanjao dženazu i spustio u kabur. Poslije dženaze Poslanik ﷺ i ashabi počeše napuštati harem. Kada je malo odmakao Poslanik ﷺ se okrenu prema Sahabovom kaburu i poče plakati. Svi biješe iznenađeni.

"Sahab biva stiskan kaburom, njegove kosti se lome i čujem ga kako vrišti i zove me u pomoć. Allah ga kažnjava jer se nije brinuo o staroj i bolesnoj majci. Kada bude kažnjen za taj grijeh, Allah će ga nagraditi za njegova dobra djela.", Poslanik ﷺ. im reče:

Umobolni, djeca, dobri alimi i šehidi su izuzeti od kazne pritiska kabura. Svi ostali će se osjetiti stisnutim a jačina pritiska će ovisiti o vjeri i dobrim, odnosno lošim djelima, koja je osoba činila.

Poslije ispitivanja Munikira i Nakira, umrlog posjećuju posebni Nakala meleci. Njima je Allah naredio da načine tijelo potpuno jednako tijelu umrlog. U to novo tijelo se smiješta duša umrlog. Staro tijelo ostaje, truhli i potpuno nestaje u zemlji gdje će biti sve do Sudnjeg dana.Poslanik ﷺ je rekao: *«Vjernik je u svom kaburu, u zelenoj bašči i kabur mu se proširio sedamdeset lakata, dok mu je lice svjetlo kao pun mjesec. Znate li zašto je objavljne ajet: «.. taj će teškim životom živjeti*.»[25].

Odgovoriše: *«Allah dželešanuhu i Njegov Poslanik najbolje znaju.»* On reče*: «Zbog nevjernikove patnje u kaburu, njemu će biti određeno devedeset i devet aždaha, a znate li šta je aždaha? To je devedeset i devet zmija i svaka zmija ima devet glava i one će mu kožu guliti i ujedati ga i puhati u njegovo tijelo sve do Dana proživljenja.»*

[25] Taha 124

Imam Ali govoreći o svojoj smrti veli: «O ljudi, svima nam valja susresti ono od čega želimo pobjeći. Smrt je mjesto u koje život putuje. Pobjeći od smrti znači sustići je! Koliko li dana potroših u odgonetanju te tajne!? Ali Allah ne dopusti raskrivanje njezino. Daleko od toga! To je znanje skriveno. U vezi s oporukom mojom!? Evo je! Allah -ne pripisujte Mu druga; i Muhammed ﷺ - ne zanemarujte Sunnet njegov! Održavajte ta dva oslonca i palite te dvije svjetiljke! Sve dok niste razdvojeni od njih nikakvo vas zlo neće snaći. Neka svaki od vas nosi breme svoje i neka ga ne unište neznalice. Skrbnik je milostiv! Vjera je potpuna! Imam je znalac! Jučer bijah s vama, danas sam vam pouka, a sutra ćemo se rastati. Neka Allah oprosti i meni i vama!

Ako je stopalo postojano na skliskom mjestu ovom, dobro je. Ali ako se ono kliže, to je zato jer smo u hladu grana na vjetrometini, ispod svoda oblaka čiji se slojevi raspršuju u nebu i čiji tragovi nestaju u zemlji. Bijah susjed vaš. Tijelo moje bijaše s vama izvjestan broj dana, a uskoro ćete ga naći praznim; ono će se umiriti poslije kretanja i zanijemiti poslije govorenja. Neka vam umirenost moja, sklapanje očiju mojih i nepokretnost udova mojih, budu pouka. To onima koji pouku uzimaju doista daje savjet bolji nego što ga daju govor rječit i riječ glasna. Napuštam vas kao onaj koji žudi za susretom. Sutra ćete gledati u dane moje pa će vam se raskriti unutarnjosti moje. I upoznat ćete me nakon što mjesto moje ostane prazno i drugi ga zauzme umjesto mene.»

SVIJET VIDLJIVOG I NEVIDLJIVOG

Kur'anski pogled, kao što vidimo, dijeli ovaj svijet u kojem čovjek živi na dvije polovine: „područje Nevidljivog" (‘*alemu l-gajb*) i „područje Vidljivog" (‘*alemu š-šehadeh)*. Od ova dva dijela, samo je vidljivi dio čovjeku na raspolaganju, dok Bog vlada obadvjema cjelinama, kako nam se i kaže u suri Ez-Zumer:12

„Ti reci: „O Allahu, nebesa i Zemlje Stvoritelju, Znalcu svijeta nevidljivoga i vidljivoga . . ."

Treba napomenuti da je ova sama distinkcija značajna samo u odnosu na osnovnu epistemološku sposobnost čovjekovog uma. To je, drugim riječima, distinkcija napravljena samo iz ljudskog gledišta, jer, sa stanovišta Božijega, ne može biti uopće nikakvog *gajba*. Bog je sveznajući, kako to Kur'an kategorički i opetovano izjavljuje. „...zbilja, znanjem Allah svaku stvar obuhvata!" Prema tome, kad uzmemo tipičan primjer koji se tiče znanja Smaka Svijeta (*es-sa ah*), to jest znanja kada će se tačno Dan Sudnji početi zbivati, što je bio jedan od istaknutih tadašnjih problema kako za muslimane tako i za kafire, i bilo im je rečeno da samo Allah znade „kada", i niko više na svijetu ne zna, čak ni sam Poslanik ﷺ .

"Ljudi te pitaju o Smaku Svijeta,
ti reci: „Znanje o njemu samo je u Allaha!"
A ti ne znaš, možda je blizu Smak Svijeta!"

Kad bi bio pitan tako veliko pitanje koje se odnosi na *gajb*, tj. Nevidljivo, Poslanik ﷺ bi odgovarao na sljedeći način:

„. . . Ja ne znam da li je blizu ono čime vam se prijeti ili će Gospodar moj učiniti pa će to nakon dugog vremena biti! On je Znalac tajne,pa ne otkriva Svoje tajne nikome..."

A to je zbog toga jer je čovjek, ovakav kakav jeste ovdje, stvoren da živi u Vidljivome svijetu (*šehadah*). Njegovo znanje ne seže ponad granice njegovog prirodnog područja.

Ovaj svijet kakvog čovjek stvarno iskušava i u kojem živi, kao cjelina, naziva se *ed-dunja*, doslovno „Donji" ili „Bliži" svijet. Kur'an uglavnom koristi frazu *el-hajatu d-dunja* „donji život" umjesto jednostavne riječi *ed-dunja*. Riječ *ed-dunja* pripada naročitoj kategoriji riječi, koje možemo nazvati 'korelacija - riječi, tj. riječi korelacije. To su, naime, riječi koje stoje kao korelativni pojmovi, kao „muž" i „žena," „brat" i „sestra," itd., svaki član para pretpostavlja drugog semantički i stoji na samoj osnovici ove korelacije. Čovjek, naime, može biti „muž" samo u odnosu na „ženu." Pojam „muža", drugim riječima, implicitno sadrži pojam „žene," i obratno. Upravo na isti način, pojam *ed-dunja* pretpostavlja pojam „svijeta koji će doći," „budućeg svijeta," to jest, *ahireta* i stoji njemu nasuprot. Kur'an je vrlo svjestan ove korelacije kad god

koristi bilo koju od te dvije riječi, a da i ne govorimo o čestim slučajevima gdje su u istom mahu spomenute obje riječi kao, na primjer, u sljedećem ajetu:

„Vi želite prolazna blaga Svijeta Ovoga (ed-dunja)a Allah želi Onaj Svijet (el-ahireh) .”

Sudnji dan ili Posljednji dan (Jevmul-ahir), naziva se tako zato što on slijedi nakon ovog dunjalučkog života i što poslije njega ne postoji drugi dan. On se u Kur'anu naziva i drugim imenima. Naziva se Jevmul-kijame (Dan stajanja), zato što će svi ljudi tog dana stajati pred Gospodarem svjetova i polagati račun za ono što su radili na dunjaluku. Pored toga naziva se Vakia' - Strašan događaj, zatim "Najveći strah" (Fezeul-ekber), "Istinito obećanje" (Vadul-hakk) itd.Sva ova imena govore o veličini ovog događaja i težini stanja u kome će se naći ljudi toga dana. To je dan u kome će pogledi ostati ukočeni, a srca će se pomjeriti sa svojih mjesta i doprijeti do grkljana. To je dan u kome će čovjek pobjeći od brata i majke i oca i žene i djeteta svoga i u kome bi čovjek žrtvovao sve što je na Zemlji, samo da se iskupi i spasi. Vjerovanje u Sudnji dan podstiče čovjeka na rad i pripremu za taj dan, kao što kaže Uzvišeni: *"Ko se nada susretu sa svojim Gospodarem, neka čini dobra djela i neka, klanjajući se svome Gospodaru, ne smatra Njemu ravnim nikoga."* [26]

Kroz Kur'an nas Allah ﷻ obavještava šta je to uništilo prijašnje narode, a to je nevjerovanje u Sudnji dan iz kojeg je proisteklo i nevjerovanje u Allaha Silnog i Uzvišenog. Naime, ljudi koji ne vjeruju u proživljenje i polaganje računa iz dana u dan upadaju u sve veće i veće grijehe.

Kaže se u suri Saffat 51- 57, u ajetima u kojima razgovaraju džennetlije: *"I jedan od njih će reći: 'Imao sam druga jednog koji je govorio: 'Zar i ti vjeruješ da ćemo kada pomremo i zemlja i kosti postanemo, doista račun polagati?' – 'Hoćete li da pogledate?' - I oni će pogledati i toga usred džehennema ugledati. 'Allaha mi', - reći će – 'zamalo me nisi upropastio, da nije bilo milosti Gospodara moga, ja bih se sada mučio.'"*

[26] El-Kehf, 110.

Mnogi ljudi zasljepljeni svojim nevjerovanjem, zaboravljaju na strahote koje je Allah ﷻ pripremio za nevjernike u Njega i Sudnji dan. Da bi na trenutak približili ono što nas je Allah ﷻ obavijestio o Sudnjem danu navešćemo samo dva ajeta: *"Zaista će potres kada Smak svijeta nastupi veliki događaj biti! Na dan kada ga doživite svaka dojilja će zaboraviti ono što doji, a svaka će trudnica plod svoj pobaciti, i ti ćeš vidjeti ljude kao pijane, a oni neće pijani biti već će tako izgledati, zato što će Allahova kazna strašna biti."*[27]

Zamislite sada, kakav će strah biti kod ljudi kada će dojilja zaboraviti na svoje dijete. Zamislite da majka zaboravi dijete, na svoje čedo, na dio njenog srca ili da trudnica pobaci svoj plod. Svi znamo kako je porod težak, ali ovdje će od straha pobaciti svoj plod kao kada kap ide iz flaše. Toliki će biti strah na tom danu. Kur'an kaže da je to: ***"... dan najvećeg straha."***

U jednom poznatom hadisu o Džibrilovom dolasku Allahovom Poslaniku ﷺ se između ostalog kaže da je Džibril upitao Poslanika ﷺ kada će nastupiti Sudnji dan, na što mu je Poslanik ﷺ rekao: *"Upitani ne zna više od onoga koji ga pita, ali ću te obavijestiti o njegovim predznacima: kada majka rodi sebi gospodaricu, kada vidiš bosonoge, siromašne pastire kako se takmiče u gradnji visokih kuća."* Bilježi Muslim.

STVRANOST SVJEDOČI O ŽIVOTU POSLIJE SMRTI I SUDNJEM DANU

Istina je da razum ne negira život poslije smrti. Poslanici nisu dolazili sa nečim što je neprihvatljivo ljudskom razumu. Zbog ljudskih sumnji i nevjerovanja u proživljenje i mi ćemo, uz Allahovu ﷻ pomoć, spomenuti ovaj događaj, koji je jedan dio od onoga što će se desiti na Sudnji dan i navest ćemo dokaze iz Kur'ana, koji nam ukazuju na to da će se proživljenje poslije smrti sigurno desiti.

Prvi i najveći dokaz da će se desiti proživljenje jeste obavještenje Sveznajućeg i Svemoćnog, Allaha ﷻ o tom događaju. Onaj ko

[27] Hadždž, 1- 2

vjeruje u Allaha ﷻ, istinitim smatra poslanika Muhammeda ﷺ kojeg je Allah ﷻ poslao, i u Knjigu koju je spustio nema nikakve osnove da ne vjeruje u ono o čemu nas obavještava Allah ﷻ kao što je proživljenje, okupljanje, nagrađivanje, obračun, Džennet i Džehennem. Allah ﷻ, nas na različite načine obavještava o tome da bi to ostavilo što više traga na dušama i da bi se što bolje učvrstilo ubjeđenje u srcima.

Allah ﷻ, se nekada kune da će se dogoditi proživljenje: *"Allah će vas - nema Boga osim Njega - sigurno sabrati na Sudnjem danu, u to nema nimalo sumnje! A čije su riječi od Allahovih istinitije?".*[28]

Nekada opet naređuje Poslaniku ﷺ da se zakune da će se proživljenje dogoditi: *"Nevjernici tvrde da neće biti oživljeni. Reci: "Hoćete Gospodara mi moga, sigurno ćete biti oživljeni, pa o onome što ste radili, doista, biti obavješteni!"* [29]

Nekada Allah ﷻ, hvali one koji vjeruju u Sudnji dan i ističe to kao jasan dokaz vjerovanja i ubjeđenja: *"Elif Lam Mim. Ova knjiga u koju nema nikakve sumnje, uputstvo je svima onima koji se budu Allaha bojali..."*[30] Nekada nas obavještava o dolasku i blizini Sudnjeg dana: *"Oni misle da je on (Sudnji dan) daleko, a Mi znamo da je sigurno blizu."* [31]

Nekada nas Allah ﷻ, obavještava da je stvaranje i proživljenje koje ljudi ne mogu pojmiti niti izvesti, Allahu ﷻ lahko**:** *"Stvoriti sve vas i sve vas oživjeti isto je kao i stvoriti i oživjeti jednoga čovjeka; Allah, zaista, sve čuje i sve vidi."*[32]

Mi svaki dan svojim očima vidimo nastajanje novih života. Rađaju se djeca, ptice se izliježu iz jaja, vidimo dolazak na svijet raznih vrsta životinja, i rijeke i jezera pune raznovrsnih riba itd. Sve to čovjek gleda svojim očima, a zatim poriče da će se dogoditi ponovno stvaranje, odnosno proživljenje.

---

[28] En-Nisa, 87.
[29] (Et-Tegabun, 7.
[30] El-Bekare, 1. - 5.
[31] El Mearidž, 6. - 7.
[32] Lukman, 28.

Oni koji traže dokaz za proživljenje poslije smrti, zaboravljam da je samo njihovo stvaranje najveći dokaz za to. Onaj Ko je bio moćan da ih prvi put stvori, moćan je da to i ponovi. Kur'an nas podsjeća na prvog čovjeka, Adema ﷺ Allah ﷻ ga je stvorio od biti zemlje. I Onaj Ko je stvorio tako savršen i skladan lik čovjeka od zemlje, zar nije u mogućnosti da to ponovo učini nakon smrti.

Onaj ko je u stanju da stvori nešto ogromno i veliko, u stanju je da stvori ono što je manje od toga. Ružno je to što slabašni ljudski razum potvara Allaha ﷻ da ne može učiniti nešto što je lahko i jednostavno za Gospodara svjetova, a poznato je da On čini nešto što je više od toga. Kao kada bi rekli osobi koja je savladala drugu osobu koja posjeduje veliku snagu i moć, da ne može savladati nekog slabića, ili da onome ko je u stanju da izgradi ogromnu građevinu kažemo da ne može izgraditi baraku ili običnu kuću. A Allahu ﷻ, pripada najuzvišeniji primjer. Kako da se kaže Onome Ko je stvorio nebesa i Zemlju da nije u stanju stvoriti nešto što je mnogo manje od toga.

"Oni govore: "Zar kada se u kosti i prašinu pretvorimo, zar ćemo kao nova bića, doista, biti oživljeni?".[33]

"Zar oni ne znaju da je Allah, Onaj Koji je stvorio nebesa i Zemlju, kadar da stvori slične njima i da im je već odredio čas oživljenja u koji nema sumnje? Ali nevjernici samo poriču?"[34]

Moć Uzvišenog da pretvara stvorenja iz jednog stanja i oblika u drugi. Oni koji poriču priživljenje vide smrt stvorenja i njihovo truhljenje i rastakanje u zemlji, pa smatraju nemogućim da poslije toga budu proživljena.

"Oni govore: "Zar ćemo kad nestanemo pod zemljom, ponovo stvoreni biti?" Oni ne vjeruju da će pred Gospodara svoga izići."[35]

Allah, ﷻ nam na mnogo mjesta u Kur'anu objašnjava da je od savršenstva Njegove božanstvenosti, moć da pretvara stvorenja u druge oblike.

---

[33] El-Isra, 49.
[34] El-Isra, 99.
[35] Es-Sedžde, 10.

On je Onaj Koji usmrćuje, oživljava, stvara, rastvara, izvodi živo iz neživog i neživo iz živog. On iz neživog zrna izvodi zelenu biljku, koja cvjeta i rađa plodovima, a zatim ova živa biljka daje ponovo neživa zrna. Allah ﷻ iz živih ptica izvodi mrtva jaja, a iz mrtvih jaja žive ptice, koje se kreću i privlače ljude svojom ljepotom i glasom i ljupkošću. Zadnja tri dokaza koja smo spomenuli nalaze se na jednom te istom mjestu u Kur'anu: ***"I nama navodi primjer, a zaboravlja kako je stvoren i govori: "Ko će oživjeti kosti kad budu truhle?" Reci: "Oživjećete ih Onaj Koji ih je prvi put stvorio; On dobro zna sve što je stvorio. Onaj Koji vam iz zelenog drveća vatru stvara i vi njome potpaljujete."***[36]

Onaj ko je naveo ovaj primjer bio je jedan bezbožni Arap, koji je donio kost, zatim je smrvio i puhnuo u nju i rekao Muhammedu ﷺ: "O Muhammede, zar smatraš da će Allah ﷻ ovo proživjeti?" Pa je Allah, ﷻ objavio ove ajete ismijavajući ovog tvrdoglavog nevjernika i neznalicu. Da je ovaj čovjek imao pameti i razuma ne bi postavio ovo pitanje, jer samo njegovo stvaranje i postojanje, odgovor je na njegovo pitanje.

Allah ﷻ nam u ovim ajetima za drugo stvaranje iznosi kao dokaz prvo stvaranje, jer svako pametan zna da Onaj Ko je kadar da učini ovo prvo, kadar je i ovo drugo, a ako nije kadar drugo onda je preče da nije bio u stanju ovo prvo. Zatim, Allah, ﷻ zna sve u detalje o prvom stvaranju i o materijama koje su bile potrebne za to, pa zar Onaj Koji je savršenog i apsolutnog znanja, nije u stanju da oživi truhle kosti.

Nakon toga Allah ﷻ potvrđuje ovu stvar neoborivim dokazom koji je drugi odgovor na pitanje ovog nevjernika. Kosti koje istruhnu postaju suhe i hladne, a za život je potrebna materija koja je vruća i svježa.

Kako onda da iz truhlih i hladnih kostiju nastane život.

"Onaj Koji vam iz zelenog drveća vatru stvara i vi njome potpaljujete." [37]

---

[36] Ja sin, 78.-80.
[37] Ja sin - 80.

Allah ﷻ nas obavještava da ovaj element koji dostiže vrhunac toplote i suhoće (vatra) nastaje od zelenog drveta koje je ispunjeno svojstvima svježine i hladnoće. Dakle, Onaj Ko je kadar da iz jedne stvari izvede drugu koja joj je suprotna (u ovom slučaju iz zelenog i hladnog drveća - usijanu suhu vatru), kadar je da iz truhlih kosti da život.

Zatim potvrđuje sve ovo dokazom da je Onaj Koji je kadar da stvori neku ogromnu stvar u stanju da stvori manju od toga.

"Zar Onaj Koji je stvorio nebesa i Zemlju nije kadar da stvori njima slične? Jeste, On sve stvara i On je sveznajući." [38]

I na kraju završava time da ono što On čini nije isto, niti slično onome što rade ljudi i ostala stvorenja kojima je potreban alat, veliki trud i mnogi pomagači u onome što oni čine, jer nisu u stanju da to sami urade. A Allahu, ﷻ je dovoljno da kaže "kun" (budi), i biva.

"I zaista On može, kada nešto hoće, samo za to rekne: "Budi!", i ono bude." [39]

Neki ljudi su bili svjedoci povratka života u mrtvo tijelo i istruhle kosti i, šta više, gledali su udahnjivanje života u nežive tvari. Samo u suri Bekare Allah, ﷻ spominje pet takvih primjera: *"I kada ste uglas rekli: "O Musa, mi ti nećemo vjerovati dok Allaha ne vidimo!" - Munja vas je ošinula, vidjeli ste. Zatim smo vas, poslije smrti vaše, oživjeli da biste zahvalni bili."* [40]

Pored toga Allah, ﷻ u suri Ali Imran, 49. ajet spominje slučaj Isa, عليه السلام koji je puhnuo u glinenu pticu i ona je Allahovom voljom i odredbom oživjela, a ljudi su to gledali i vidjeli svojim očima. Zatim, slučaj Musa عليه السلام i njegovog štapa, koji je postao prava zmija na očigled mnoštva prisutnih ljudi.

Allahova ﷻ mudrost i pravda zahtijevaju da On proživi Svoje robove da bi ih nagradio ili kaznio za ono što su radili. On je stvorio stvorenja da samo Njega obožavaju, slao je poslanike, spustio knjige

[38] Ja sin, 81.
[39] Ja sin, 82.
[40] El-Bekare, 55.-56.

da bi im objasnio pravi put koji treba da slijede. Ima ljudi koji su ustrajali u pokornosti Allahu, ﷻ do svoje smrti i žrtvovali sebe i svoj imetak na tom putu. A ima i onih koji su to odbili i koji su se uzoholili nad Allahovom istinom, pa su krenuli putem zla, čineći nasilje, nepravdu i nered na zemlji. Pa zar dolikuje Allahovoj pravednosti da i jedni i drugi pomru, a da onaj ko je činio dobro, bio od koristi ljudima, borio se za pravdu i istinu, ne bude nagrađen, a da nevjernici, oni koji su prkosili Allahu, ﷻ činili nasilje ljudima i širili nered na Zemlji, ne budu kaženjeni.

Zar je moguće i zamisliti da neprijatelji istine i čovječnosti, koji su počinili tolike zločine, obeščastili bezbroj žena, poubijali na hiljade djece i nevinih ljudi prođu nekažnjeno za svoj zločin. I zar je pravedno da takvima, čije se zlodjelo ne da opisati, sudi i određuje kaznu nekakav Haški tribunal i onome ko je ubio hiljade ljudi, silovao desetine žena, bio saučesnik u ubijanju i protjerivanju stotina hiljada nevinih i nedužnih ljudi, odredi kaznu u trajanju od 10 ili 15 godina. I kada bi taj ili bilo koji drugi sud na Zemlji bio maksimalno pravedan i objektivan i kada bi svim tim zločincima odredili smrtnu kaznu, to nije ni blizu adekvatna presuda i kazna u odnosu na zločin koji su počinili. Zato je neminovno da postoji apsolutno pravedan sud i apsolutno pravedan sudija, a to je Gospodar svih svjetova, Allah ﷻ a taj sud će se desiti na Ahiretu, kada će svakome biti presuđeno po pravdi i nikome se neće učiniti ni koliko trun nepravde. Kada to ne bi bilo tako i samo tako, onda bi ljudski život na Zemlji bio krajnje besmislen i bez ikakve svrhe. U tom slučaju moral, dobro, istina, pravda, sreća - ne bi imali smisla, kao što ne bi imala smisla ni borba i žrtva za uzvišene ideale. U tom slučaju dobro i zlo bi se izjednačilo i bilo bi sasvim svejedno šta će od toga čovjek činiti.

Ne, nego je Allah, ﷻ stvorio čovjeka sa uzvišenim ciljem i zbog uzvišenog cilja i odredio mu veličanstvenu ulogu na Zemlji, zbog koje će ili vječno uživati džennetske blagodati ili vječno kušati patnje džehennemske.

Kaže Uzvišeni: *"Zar ste mislili da smo vas uzalud stvorili i da Nam se nećete vratiti?".*[41]

[41] El-Mu'minun, 115.

I rekao je: *"Zar ćemo muslimane sa nevjernicima izjednačiti?! Šta vam je, kako rasuđujete?"*[42]

Ako bismo pogledali u svarnost ne bismo pronašli ni jednu stvar koja se odlikuje stabilnošću i trajnošću, sama po sebi, osim Stvoritelja, neka je slavljen samo On. Jer sve drugo ne postaje samo od sebe, niti opstoji samo po sebi, nego ono egzistira u zavisnosti od drugog, postalo je nakon što nije bilo, postoji do određenog roka, zatim se njegova stranica zatvara. Jasna istina koju potvrđuje ljudska priroda i razum, a to svjedoči i svaki red, čak svaki detalj u svemu postojećem, da je Allah hakk, a sve drugo *batil*. To je ono što je Allahova istinita Knjiga obznanila u više sura, kao što je Uzvišeni rekao:*"To vam je Allah, Gospodar vaš istinski! Zar poslije istine ima išta osim zablude? Pa kuda se onda odmećete?"*[43]
"Zato što Allah postoji, (Hakk) i što je On kadar da mrtve oživi, i što On sve može"[44]
"To je zato što Allah postoji, a oni, kojima se oni, pored Allaha klanjaju, ne postoje, i zato što je Allah uzvišen i velik"[45]

Otuda je i Poslanik ﷺ rekao: "Najtačnije riječi koje je rekao jedan pjesnik su riječi Lebida, "SVE, OSIM ALLAHA, JE PROLAZNO".
Ko danas ovu istinu ne spozna, shvatiće je sutra, na dan kada sa njegova pogleda bude uklonjena koprena pa vidi istinu jasnu, bez ikakvih lažnih maski i uljepšanih prekrivača.

"Tog Dana Allah će ih kazniti kaznom koju su zaslužili i oni će saznati da je Allah, doista, oličena istina."[46]
"Iz svakog naroda dovešćemo svjedoka i reći: "Dajte svoj dokaz!", i oni će saznati da je Bog jedino Allah, a neće im biti onih koje su izmišljali"[47]

Sva mudrost ovog stava je sažeta u ovom plemenitom kur'anskom ajetu:*"Sve će, osim Njega propasti! On će suditi, i Njemu ćete se povratiti."*[48]

---

[42] El Kalem, 35 - 36.
[43] Junus; 32
[44] Al-Hadždž; 6.
[45] Al-Hadždž; 62.
[46] An-Nur; 25.
[47] Al-Qasas; 75.

AJETI I HADISI O SUDNJEM DANU

Allah ﷻ kaže: «Pitaju te o smaku svijeta: »Kada će se dogoditi?« Ti ne znaš, pa kako da o njemu zboriš, o njemu samo Gospodar tvoj zna. Tvoja opomena će koristiti samo onome koji Ga se bude bojao a njima će se učiniti, onoga Dana kada ga dožive, da su samo jedno veče ili jedno jutro njezino ostali.*»* [49]

«Pitaju te o smaku svijeta kada će se zbiti. Reci:»To zna jedino Gospodar moj, On će ga u njegovo vrijeme otkriti, a težak će biti nebesima i zemlji, sasvim neočekivano će vam doći«. Pitaju te kao da ti o njemu nešto znaš. Reci: »To samo Allah zna». [50]

Ima puno Ajeta i Hadisa koji govore o Smaku Svijeta:Allah dželešanuhu kaže:"Bliži se Čas i Mjesec se raspolutio!"[51]

Poslanik ﷺ reče, dok je pokazivao skupljeni kažiprst i srednji prst, "Moja pojava i Smak Svijeta su blizu kao ova moja dva prsta. "

U drugom Hadisu kaže: *"Smak Svijeta umalo da me pretekne!"*

Ovo nam govori koliko smo stvarno blizu tom neminovnom Događaju, imajući u vidu da je to naš Poslanik ﷺ govorio prije 1400 godina.Allah ﷻ kaže:*«Ljudima se bliži čas polaganja računa njihova, a oni bezbrižni, ne mare za to.»*[52]

"Ono što je Allah odredio - dogodit će se; zato to ne požurujte! Hvaljen neka je On i neka je vrlo visoko iznad onih koje Njemu ravnim smatraju!"[53]

"Požuruju ga oni koji u njega ne vjeruju, a oni koji vjeruju zbog njega-strahuju i da je istina znaju. O, kako su, doista, daleko zalutali oni koji o Času oživljenja raspravljaju!"[54]

---

[48] El-Qasas; 88.

[49] El-Naziat, 42-46
[50] El-A'raf, 187
[51] *El-Kamer,1*
[52] *El-Enbija,1*
[53] *En-Neba,1*
[54] *Eš-Šura,18*

U Sahih Buhariju se prenosi Hadis u kome se kaže da je jedan Beduin (Nomad) pitao Poslanika ﷺ o Sudnjem Danu. Poslanik ﷺ mu reče: "Taj Čas će neumitno doći. A šta si ti pripremio za njega?" Čovjek odgovori: "O Allahov Poslaniče, ja nemam puno obavljenih Namaza niti drugih dobrih djela, ali puno volim Allaha i Njegova Poslanika." Poslanik ﷺ mu reče: "Ti ćeš biti s onim koje voliš." Ashabi su bili vrlo radosni kad su to čuli jer svakom od njih Allah i Njegov Poslanik su bili draži od svega ostalog.

Neki Hadis kaže da su pitali Poslanika ﷺ o Sudnjem Času na šta je on pogledao jednog dječaka i rekao: "Ako on poživi, neće puno ostariti kad će vidjeti vaš Zadnji Čas." S ovim se misli na njihovu smrt i ulazak na Ahiret (Vječni svijet), zato što svako u času smrti pređe u taj svijet vječnosti. Neki kažu da kada neko umre njegovo suđenje je već počelo. Ovaj Hadis s ovim značenjem je Sahih (autentičan). Neki nevjernici komentarišući ovaj Hadis pridaju mu neispravno značenje o tome da neće biti Smaka svijeta, kao što se vidi iz Hadisa u kojem Poslanik ﷺ kaže: "Ima pet stvari o kojima niko ne zna osim Allaha," onda je proučio:

"Samo Allah zna kad će Smak Svijeta nastupiti, samo On spušta kišu i samo On zna šta je u matericama, a čovjek ne zna šta će sutra zaraditi i ne zna čovjek u kojoj će zemlji umrijeti, Allah uistinu sve zna i o svemu je obavješten."[55]

Kada je Džibril عليه السلام došao Poslaniku ﷺ u obliku Beduina i pitao ga o Islamu, Imanu i Ihsanu (Savršenom vjerovanju), Poslanik ﷺ mu je dao odgovore. Ali kad ga je upitao o Smaku svijeta On mu je rekao, Onaj koje upitan ne zna ništa bolje od onog koji pita. Huzejfa (radiallahu `anhu) kaže: "Poslanik ﷺ je ustao jedan dan i obraćajući nam se rekao sve što će se desiti do Smaka svijeta ne ostavivši ništa neizrečeno. Neki od nas su to sve zapamtili. Ja se ne sjećam svega, ali ponekad mi bljesne u sjećanju kao kad se čovjek sjeti čovjeka koga ugleda pošto ga je odavno zaboravio." (Ebu Davud, Muslim)

Imam Ahmed (rahmetullahi `alejh) prenosi preko Ebu Nadra da je Ebu Said rekao: "Jednog dana poslije `Asr (Ikindije) namaza

---

[55] Lukman, 34

Poslanik ﷺ je ustao i govorio nam do zalaska sunca. Obavjestio nas je o svemu što će se dogoditi do Smaka svijeta i nije ništa izostavio da kaže. Neki od nas su to sve zapamtili a neki zaboravili. Jedna od stvari koju je spomenuo je i ovo: "O ljudi, ovaj svijet je pun primamljivih iskušenja. Allah vas je odabrao kao svoje namjesnike na ovom svijetu i On će vas motriti kako će te se ponašati. Pa čuvajte se onda ovozemaljskih iskušenja i žena." Na kraju svog govora je rekao: "Sunce samo što nije zašlo, i šta je preostalo od ovog svijeta naspram onog što je prošlo, je isto što je preostalo od ovog dana naspram onog što je prošlo."

Ovaj Hadis se odnosi na nešto što je van svake sumnje, šta je preostalo od ovog svijeta, naspram onog što je prošlo je zaista vrlo malo. Uprkos toj činjenici, niko ne zna tačno koliko je vremena preostalo osim Allaha Preuzvišenog, i niko ne zna koliko je vremena tačno prošlo od početka svijeta, osim Allaha Veličanstvenog.

Imam Ali govoreći o Sudnjem danu kaže: «To je dan kad će Allah ﷻ sakupiti u njemu prve i posljednje radi sviđanja računa i isplate za djela.. Oni će pokorno stajati, dok će im znoj do usta dopirati, a tlo se pod njima tresti. U položaju najboljem od njih biće onaj koji uspije naći mjesto za obje noge svoje i dovoljno mjesta za sebe.»

Također se prenosi od njega: «Kada ono što je zapisano dosegne rok svoj, stvari upotpune svoje granice određene, stvor se posljednji priključi prvom, te sve što Allah hoće dogodi se u obliku proživljenja stvorova Njegovih, tada će On smotati nebesa i rascijepiti ih, trehnuti i ustresti Zemlju, iščupati planine i razbacati ih, te će one zdrobiti jedna drugu iz straha pred slavom Njegovom i iz straha pred silom Njegovom.

On će izvaditi ono stoje u njoj. I On će ih oživjeti nakon što su bili istruhli i skupit će ih nakon što bijahu razbacani. Onda će ih On odvojiti za ispitivanje o djelima skrivenim i činima tajnim. Zatim će ih podijeliti na dvije skupine, nagrađujući jednu i kažnjavajući drugu. Što se tiče ljudi poslušnih Njemu, On će ih nagraditi blizinom Svojom i zauvijek će ih držati u kući Svojoj, odakle se oni koji se nastane u njoj neće iseljavati. Položaj njihov neće podlijegati promjeni, strah ih neće pogađati, bolesti ih neće napadati, opasnostima se neće izlagati, a putovanja ih neće uznemiravati.

Što se tiče grješnika, On će ih naseliti na mjesto najgore, vezat će ruke njihove uz vratove, pričvrstit će uvojke čeone za stopala i navuci će im košulju od katrana i odjeću ognjevima iskomadanu. Oni će biti u kazni čija će vrućina biti žestoka, vrata će biti zatvorena za stanovnike u vatri povika i krikova punoj, i plamena sukljajućih, i glasova strašnih. Stanari njezini se neće iseliti iz nje, zatočenici njezini se ne mogu osloboditi otkupom, i lanci njezini ne mogu biti raskinuti. Nema vremena određenog za tu kuću, da bi se moglo istrošiti, niti razdoblja za postojanje njezino koje bi moglo minuti.

On se odnosio prema svijetu ovom prezirno i smatrao ga niskim. Držao ga je bezvrijednim i mrzio ga. Shvatio je da je Allah ﷻ izborom Svojim držao svijet ovaj udaljenim od njega i da ga je rasprostro radi drugoga, omalovaživši ga. Zato je srcem svojim ostao daleko od njega, umrtvio spominjanje njegovo u duši svojoj, te volio da ukrasi njegovi budu odsutni iz oka njegova, tako da ne bi priskrbljivao ogrtanje bilo kakvo ili nadu o prebivanju u njemu. Od Gospodara svoga prenio je pozive, savjetovao je sljedbenike svoje kao upozoritelj i pozivao u Dženet kao prenositelj vijesti dobrih

OPIS SMAKA SVIJETA

U kazivanju šejha Hamid el-Gazalija

Kada Allah htjedne da nastupi Smak svijeta (Es-Sa'a), narediće Israfilu ﷺ da puhne u rog (sur), na način kako smo to objasnili u "Ihjau". Brda će početi da lete poput oblaka, mora će početi da se izlijevaju i miješaju, Sunce će se pomračiti i biti poput crne kugle, mora će uzavreti, zrak će se ispuniti parom, svjetovi će se međusobno izmiješati, zvijezde će se raspršiti i iskočiti iz svojih ustaljenih putanja, nebo će biti poput rastopljene mase u kružnom kretanju, Zemlju će potresati jaki zemljotresi tako da će se ona, poput mijeha, naizmjenično skupljati i širiti. Na kraju će Uzvišeni usmrtiti i meleke, tako da će duše biti uzete svim živim stvorenjima i u sedam zemalja i na sedam nebesa, makar se radilo i o duhovnim bićima, te ni na Zemlji ni na nebesima neće biti ni jednog njihovog živog stanovnika bilo koje vrste.

Zatim će se Uzvišeni pojavati u jednom oblaku; nebesa će uzeti u Svoju desnicu a sedam zemalja u Svoju drugu ruku, pa će reći: "O dunjaluče, o ti niski svijete! Gdje su sada tvoji gospodari? Gdje je tvoje društvo koje si svojom prolaznom ljepotom zavodio i odvraćao od ahireta (onoga svijeta)?"

Zatim će Uzvišeni, onako kako On htjedne, Sebe slaviti i ponositi se Svojim svojstvom da nikada neće nestati, i Svojom vječnom Uzvišenošću, i vlašću koja vječno traje, i Svojom svemoći, i beskrajnom mudrošću, a zatim će upitati: "Kome danas pripada vlast?" Pošto mu niko neće davati odgovora, sam će odgovoriti: "Allahu, Jedinom, Svemoćnom".

Zatim će učiniti nešto još više od toga, a to je da će nebesa uzeti jednim, a sedam zemalja drugim prstom, prodrmati ih i reći: "Ja sam vladar! Ja sam vladar! Gdje su oni kojima je pored Mene robovano i koji su mi pridruživani u vlasti? Kome danas pripada vlast?" Na to mu niko neće odgovarati. Tri puta će to ponoviti, ali odgovora neće biti. Zatim će Uzvišeni reći: "Allahu, Jedinom, Svemogućem".

To će tako potrajati dokle On bude htio. Od Allahovog Prijestolja pučinu će nadvisivati samo jedan mali dio. Uzvišeni će, prethodno, uspavati dženetske ljepotice i poslugu. Zatim će Uzvišeni otvoriti jednu od sekarskih (džehennemskih) jama iz koje će suknuti vatra i zapaliti četrnaest mora, koja će gorjeti kao raščupana vuna i od kojih neće ostati ni kap vode. Zemlja će biti poput crnog kamena, a nebesa poput taloga rastopine, ili kao rastopljeni bakar. Kada vatra htjedne zahvatiti i vidljivi dio nebesa, Uzvišeni Allah će toj vatri zapovjediti da se povuče, tako da će se ona povući i od nje se više nikada neće dići ni jedan plamen. Zatim će Uzvišeni Allah otvoriti jednu od riznica

Svog Prijestolja (Arša) u kojoj se nalazi "more života". Od toga će na zemlju pasti kiša, koja će biti poput ljudskog sjemena. Žedna i zamrla zemlja će početi da se trese i oživljava. Nivo vode koji će se na nju spustiti iznosiće četrdeset aršina. Ljudska tijela će najednom početi da niču iz donjih dijelova kičmi. U jednom od hadisa se navodi: "Sve tvoje će se raspasti, izuzev donjeg dijela kičme; iz njega je čovjek potekao, a iz njega će i drugi put poteći". To je, ustvari, jedna mala kost veličine slanutka. Nije, dakle, riječ o

moždini. Iz nje će u grobovima nicati tijela, kao što niče zelen. Ta tijela će se usljed njihovog, mnoštva međusobno ispreplesti, tako, da će glava jedne osobe biti na ramenima druge, da će trup jedne biti na nogama druge, itd. Na ovo ukazuju riječi Uzvišenog:

"Mi znamo šta će od njih zemlja oduzeti, u Nas je Knjiga u kojoj se sve čuva" [56]

Kada se to (novo) stvaranje dovrši na način koji mu odgovara, tako, da starija osoba izraste u stariju osobu, sredovječna u sredovječnu, mlada u mladu.....Uzvišeni će narediti da ispod Prijestolja (Arša) puhne vjetar koji će sadržavati nježnu toplinu i koji će to iznjedriti iz zemlje. Zemlja će tada biti ravna, bez brda i dolina. Brda će prije toga biti pretvorena u pijesak i prašinu.

Tada će Uzvišeni oživjeti Svoga roba (meleka) Israfila koji će, sa stijene u Bejtu-l-makdisu, puhnuti u sur. Sur je svjetlosni rog. Na sebi će imati (14) oreola-veličina jednog oreola je veličine nebesa i Zemlje - i imaće toliko rupa koliko bude stvorenja. Zvuk će mu biti poput zujanja pčela, a ispuniće prostor od istoka do zapada.

Zatim će svaka duša doći svom tijelu. Neka je slavljen Onaj koji će im dati nadahnuće za to. Čak i zvijeri, i ptice, i sve što ima dušu. Jednom riječju – svi…

To drugo puhanje u rog rezultiraće izuzetno jakim glasom, kako kaže Uzvišeni: *'To će biti samo glas jedan, i svi će odjednom biti u "sahin"*[57], tj. na najnižem katu zemlje, jer će oni, nakon što ustanu, otvoriti oči i vidjeti da su brda (i planine) sravnjene, da na zemlji nema ni brda ni dolina, da je sve ravno i glatko poput ploče, i čudiće se kada sve to vide.

U očekivanju, čuđenju, razmišljanju i izvlačenju pouka svi će, neodjeveni, sjediti na svojim grobovima, kako se navodi i haberu "uraten, garla" (potpuno goli). Izuzetak će biti oni vjernici koji su umrli u tuđini i koji nisu umotavani u ćefine (prilikom sahrane) - oni će biti proživljeni u džennetskoj odjeći - kao i oni pripadnici Muhammedovog ﷺ ummeta koji budu slijedili njegov Sunnet, ne

[56] Kaf
[57] En-Naziat, 13-14

odstupajući ni malo u tome. U predaji se navodi: "Neka kefini vaših umrlih budu bogati! Moj ummet će biti proživljen u kefinima, a ostali ummeti neodjeveni:" Revahu Ebu Sufjan.

U jednom od hadisa stoji: *Mejt će biti proživljen u svojim kefinima.*

Prenosi se da je neki čovjek na samrti rekao svojoj porodici: "Obucite mi to i to odijelo!" Oni ga nisu poslušali, pa je umro u odjeći u kojoj je spavao ; u toj istoj odjeći je i sahranjen. Za nekoliko dana viđen je na snu, pa ga je snivač pitao: "Kako si ?" Ovaj nije htio da ga pogleda, i rekao je: "Nisu mi dali moju odjeću i pustili su me da budem proživljen u spavaćici".[58]

O Sudnjem danu se govori i u drugim objavama spuštenim prije časnog Kur'ana, ovdje ću navesti odlomak iz prevoda Bernabinog evanđelja[59] koje je na naš jezik preveo uvaženi Mustafa Mlivo.

---

[58] Ebu Hamid el Gazali: Život poslije smrti

[59] Evanđelje po Barnabi je bilo prihvaćeno kao kanonsko evanđelje do 325. godine. Irenej (130-200) je pisao podržavajući čisti monoteizam i suprostavljajući se Pavlu zbog unošenja u kršćanstvo dogmi rimske paganske relegije i platonske filozofije. On je obimno citirao Evanđelje po Barnabi radi podrške svojim stavovima. Ovo pokazuje da je Evanđelje po Barnabi bilo u opticaju u prvom i drugom stoljeću kršćanstva. U 325. godini održan je Nikejski koncil gdje je naređeno da se sva orginalna evanđelja na hebrejskom pismu unište. Izdat je ukaz da će svako ko bude imao ovo Evanđelje biti kažnjen smrću. U 383. godini papaz je obezbijedio jedan primjerak Evanđelja po Barnabi i zadržao ga u svojoj privatnoj biblioteci.
U četvrtoj godini imperatora Zenoa (478.) otkriveni su posmrtni ostaci Barnabe i tu je na njegovim grudima nađen primjerak Evanđelja po Barnabi, pisanog njegovom vlastitom rukom. (Acia Sanctorum, Boland Junii, tom II, stranice 422 i 450, Antwerp 1698). Izgleda da je čuvena Vulgata Biblija bazirana na ovom evanđelju.
Papa Siksto (1585-1590) je imao prijatelja Fra Marina. On je našao Evanđelje po Barnabi u privatnoj biblioteci pape. Fra Marino je bio zainteresiran jer je čitao spise Irinejeve u kojima je Barnaba obilno citiran. Talijanski rukopis je prošao kroz različite ruke, dok nije stigao "osobi visokog zvanja i autoriteta", u Amsterdamu, "za kojeg se u toku njegovog Života često čulo da ističe visoku vrijednost ovog spisa". Poslije njegove smrti on dolazi u posjed J.E. Kramera, kancelara kralja Pruske. U 1713. godini, Kramer je prezentirao ovaj rukopis čuvenom poznavaocu knjiga, princu Eugenu od Savoje. U 1738. godini, zajedno sa prinčevom bibliotekom on se obreo u Hofbiblioteci u Beču. Ono sada tamo počiva.
Latinski tekst su na engleski jezik preveli gospodin i gospođa Ragg, a bio je štampan na Clarendon Pressu u Oxfordu. Objavio ga je Oxford University Press 1907. Ovaj engleski prevod je misteriozno iščezao sa tržišta. Poznato je da postoje sada dva primjerka ovog prevoda, jedan je u Muzeju Britanije a drugi u Kongresnoj

OPIS SUDNJEG DANA U BARNABINU EVANĐELJU

«Sudnji dan Božiji će biti tako strašan da - uistinu vam kažem - bi prokletnici rađe izabrali deset pakla nego da idu slušati kako Bog govori u bijesu protiv njih, protiv kojih će sve stvorene stvari svjedočiti. Doista, kažem vam, da se neće samo prokletnici bojati već i sveti i odabranici Božiji, tako da Abraham neće vjerovati u svoju pravednost, a Job neće imati povjerenja u svoju nevinost. A šta kažem ja? Čak će se plašiti i Poslanik Božiji - jer će Bog da bi se spoznalo veličanstvo njegovo, lišiti svog Poslanika pamćenja, tako da on neće imati sjećanje kako mu je Bog dao sve stvari. Doista, kažem vam da - govoreći iz srca, ja drhtim jer će me svijet nazvati bogom, i ja ću zbog ovoga morati da položim račun. Tako mi Boga živog, pred kojim stoji moja duša, ja sam smrtnik kao i drugi ljudi, kako me je Bog postavio kao proroka nad domom Izraelovim za zdravlje slabih i popravak grešnika, ja sam sluga Božiji, a vi ste tome svjedoci kako ja govorim protiv onih podlih ljudi koji će nakon mog odlaska sa svijeta poništiti istinu mog Evanđelja radom Satane. Ali ja ću se vratiti pri kraju, a sa mnom će doći Enoh i Ilija, i mi ćemo svjedočiti protiv loših čiji će kraj biti proklet". Pošto je tako govorio Isus proli suze, našto njegovi učenici glasno zaplakaše, i podigoše svoje glasove govoreći: "Oprosti, o Gospode Bože i imaj milosti nad svojim nevinim slugom". Isus odgovori: "Amen, amen".

"Prije no što će taj dan doći", reče Isus, "na svijet će doći veliko razaranje, jer će izbiti rat tako okrutan i nemilosrdan, da će otac ubiti sina, a sin će ubiti oca, zbog podjele naroda. Gradovi će biti uništeni, a zemlja će postati pustinja. Doći će takav pomor da niko neće moći da nosi mrtve na sahranu, tako da će oni biti ostavljeni kao hrana zvijerima. Onima koji ostanu na zemlji, Bog će poslati takvu oskudicu da će se hljeb cijeniti više od zlata i oni će jesti sve vrste nečistih stvari. O jadne godine, u kojima će se rijetko neko ćuti da kaže: "Ja sam zgriješio, imaj milosti prema meni, o Bože", nego će

---

biblioteci, Vašington. Prvo novo izdanje na engleskom je bilo sa mikrofilmovane kopije Knjige u Kongresnoj biblioteci u Vašingtonu, a dobijena je ljubaznošću prijatelja iz SAD.

on strašnim glasovima huliti na njega, koji je slavan i blagoslovljen za svagda. Poslije ovoga, kad se dan približi, petnaest dana će svaki dan dolaziti strašan znak iznad stanovnika Zemlje. Prvog dana će Sunce ići svojom putanjom na nebu bez svjetla, a biće crno kao boja za odjeću, i ono će stenjati, kao što otac stenje za sinom koji je blizu smrti. Drugog dana, mjesec će biti pretvoren u krv i krv će stići na zemlju kao rosa. Trećeg dana vidjeće se kako se zvijezde međusobno bore kao armija neprijatelja. Četvrtog dana stijenje i kamenje će udarati jedno u drugo kao okrutni neprijatelji. Petog dana, svaka biljka i travka će liti krv. Šestog dana, more će se dići bez napuštanja svog mjesta do visine sto pedeset lakata i stajat će čitav dan kao zid. Sedmog dana ono će suprotno utoniti, tako da će se jedva vidjeti. Osmog dana će životinje zemlje i vode i ptice skupiti zajedno i hurlati i kričati. Devetog dana će biti oluja s gradom tako strašna da će ona ubijati, tako da će jedva desetina živog umaći. Desetog dana će doći tako strašno sijevanje i grmljavina, da će se trećina planina raspuči i spržiti. Jedanaestog dana će svaka rijeka teći nazad i teći će krv, ne voda. Dvanaestog dana će svaka stvorena stvar kričati i vikati. Trinaestog dana će nebesa biti smotana kao knjiga i bjesniće vatra, tako da će sve živo pomrijeti. Četrnaestog dana će biti zemljotres tako strašan da će vrhovi planina letjeti kroz vazduh kao ptice, i sva će zemlja postati ravna. Petnaestog dana, pomrijet će sveti anđeli, i samo će Bog ostati živ, kojem je čast i slava". Rekavši ovo Isus udari svoje lice rukama objema, a zatim svojom glavom udari o zemlju. I podigavši svoju glavu on reče: "Proklet neka je svako ko bude umetnuo u moj govor, da sam ja sin Božiji". Na te riječi učenici padoše kao mrtvi, našto ih Isus podiže govoreći: "Bojmo se Boga, ako nećete da se bojite u tom danu".

Kad prođu ovi znaci biće mrak nad svijetom četrdeset godina, Bog će jedino biti živ, kojem neka je slava i čast za svagda. Kad prođe četrdeset godina, Bog će dati život svom Poslaniku, koji će se podići ponovo kao Sunce, ali sjajno kao hiljadu sunaca. On će sjesti i neće govoriti, jer će on biti kao izvan sebe. Bog će ponovo podići četvoricu anđela favorizovanih od Boga, koji će tražiti Poslanika Božijeg, i pošto ga nađu, postaviće se na četiri strane mjesta da paze na njega. Zatim će Bog dati život svim anđelima, koji će doći kao pčele kružeći oko Poslanika Božijeg. Slijedeće će On dati život svim

svojim prorocima, koji će, slijedeći Adama, ići da poljube ruku Poslanika Božijeg, podvrgavajući se njegovoj zaštiti. Slijedeće će Bog dati život svim izabranicima, koji će povikati: "O Muhammede, imaj nas u vidu!" Na njihove povike probudiće se sažaljenje u Poslaniku Božijem i on će razmotriti šta treba da radi, plašeći se za njihov spas. Slijedeće će Bog dati život svakoj stvorenoj stvari i one će se vratiti svom prethodnom postojanju, ali će sve posjedovati moć govora. Slijedeće će Bog dati život svim prokletnicima, na čije će proživljenje zbog njihove podlosti sva Božija stvorenja povikati i uplašiti se: "Ne dopusti da nas napusti milost Tvoja, o Gospode Bože naš". Poslije ovoga će Bog dati da ustane Satana, na čiji će pogled svako stvorenje biti kao mrtvo, zbog straha od strašnog oblika njegove pojave. Neka Bog bude zadovoljan da ja ne vidim tu neman tog dana. Poslanik Božiji se jedino neće uplašiti takvih oblika, jer će se on plašiti samo Boga.

Zatim će anđeo - na zvuk čije trube će sve biti podignuto, zatrubiti ponovo, govoreći: "Dođite na sud, o stvorenja, jer vaš Stvoritelj hoće da sudi vama". Zatim će se pojaviti usred neba, nad dolinom Jeho šapata blistavi prijesto, nad kojim će doći bijeli oblak, na što će anđeli povikati: "Blagoslovljen neka si Ti Bože naš, koji si nas stvorio i spasio nas od pada Satane". Tad će se uplašiti Poslanik Božiji, jer će opaziti da niko nije volio Boga kao on. Jer onaj ko bi dobio u razmjeni zlatnik mora imati šezdeset novčića; jer ako on ima samo jedan novčić, on ga ne može zamijeniti. Ali, ako će se plašiti Poslanik Božiji, šta će raditi bezbožnici koji su puni poročnosti?"

Poslanik Božiji će ići da sakupi sve proroke, s kojima će on govoriti, moleći ih da idu s njim da mole Boga za vjernike. I svakoji će se opravdavati zbog straha; ne bih ni ja, tako mi Boga živog, išao tamo znajući šta znam. Tad će Bog vidjevši ovo, podsjetiti svog Poslanika kako je On stvorio sve stvari za ljubav njegovu, i tako će ga njegov strah napustiti i on će ići blizu prijestolja sa ljubavlju i poštovanjem, dok će anđeli pjevati: "Blagoslovljeno neka je Tvoje sveto ime, o Bože, Bože naš".

I kad se on bude primakao prijestolju, Bog će otvoriti (svoj um) svom Poslaniku, kao prijatelj prijatelju koji se nisu dugo sreli. Prvi će govoriti Poslanik Božiji, koji će reći: "Ja Te obožavam i volim o

moj Bože, i svim svojim srcem i svom svojom dušom, ja Ti zahvaljujem što si se udostojio da me stvoriš da budem Tvoj sluga i što si stvorio sve za ljubav moju, tako da bih Te ja volio radi svih stvari i u svim stvarima i iznad svih stvari; zato neka Te sva Tvoja stvorenja hvale, o moj Bože". Zatim će sve stvari koje je stvorio Bog reći: "Mi Ti zahvaljujemo, o Gospode, i blagoslovimo Tvoje sveto ime". Doista, kažem vam, demoni i prokletnici sa Satanom će onda plakati tako da će više vode teći iz očiju jednog od njih, nego što je ima u rijeci Jordan. Još neće vidjeti Boga. I Bog će govoriti svom Poslaniku, reći će: "Ti si dobrodošao, o Moj vjerni slugo; zato traži šta želiš, jer ti ćeš sve dobiti". Poslanik Božiji će odgovoriti: "O Gospodaru, ja se sjećam da, kad si me Ti stvorio, Ti si rekao da si želio za moju ljubav stvoriti raj i anđele i ljude, da bi Te oni slavili preko mene Tvog sluge. Zato, Gospode Bože, milosrdni i pravedni, ja Te molim da se Ti sjetiš svog obećanja datog tvom sluzi".

I Bog će odgovoriti kao prijatelj koji se šali s prijateljem, i reći će: "Imaš li svjedoke ovome, moj prijatelju Muhammede?" I sa poštovanjem će on reći: "Da Gospodaru". Tad će Bog odgovoriti: "Idi pozovi ih, o Gabriele". Anđeo Gabriel će doći Poslaniku Božijem i reći će: "Gospodaru, ko su tvoji svjedoci?" Poslanik Božiji će odgovoriti: "Oni su Adam, Abraham, Jišmael, Mojsije, David i Isus sin Marijin".

Zatim će anđeo otići, i on će pozvati navedene svjedoke koji će tamo ići sa strahom. I kad oni budu prisutni, Bog će im reći: "Sjećate li se vi toga šta tvrdi Moj Poslanik?" Oni će odgovoriti: "Šta Gospodaru?" Bog će reći: "Da sam Ja stvorio sve stvari za njegovu ljubav, tako da bi me sve stvari hvalile preko njega". Tad će svaki od njih odgovoriti: "Imaju sa nama tri svjedoka bolja od nas, o Gospodaru". A Bog će odgovoriti: "Ko su ta tri svjedoka?" Tad će Mojsije reći: "Knjiga koju si dao meni, je prvi"; a David će reći: "Knjiga koju si dao meni, je drugi", a onaj koji govori tebi (o Barnaba) (tj. Isus) će reći: "Gospode, čitav svijet obmanut od Satane je govorio da sam ja Tvoj sin i Tvoj ortak, ali knjiga koju si dao meni kaže istinu da sam ja Tvoj sluga; i ta knjiga potvrđuje to što tvoj Poslanik tvrdi". Zatim će govoriti Poslanik Božiji, a reći će: "Tako kaže knjiga koju si meni dao, o Gospodaru". I kad Poslanik Božiji bude rekao ovo, govoriće Bog, reći će: "Sve što sam Ja sada učinio je zato da svi znaju koliko

te volim". I kad On bude tako govorio, Bog će dati knjigu svom Poslaniku u kojoj su zapisani svi izabranici Božiji. Zato će svako stvorenje izraziti poštovanje Bogu, govoreći: "Tebi jedinom, o Bože neka je slava i čast, što si nas dao svom Poslaniku" (*kraj citata iz Barnabe)*

MALI HISTORIJSKI PRESJEK ČOVJEKOVOG ODNOSA KA BUDUĆEM ŽIVOTU

Još je pračovjek slikao životinje po kamenim zidovima svojih primitivnih prebivališta a onda bi ispred njih izvodio neku vrstu religioznih igara, ispričavajući se time dušama pobijenih životinja. Ispod tih primitivnih slikarija prinošeni su razni pokloni jer se vjerovalo da su duše pobijenih životinja prešle poslije smrti u slikarije. Prastara plemena američkih Indijanaca su vjerovala da se duša poslije smrti seli u 'vječna lovišta'. Eskimi s Grenlanda danas vjeruju da je čovjek sačinjen od svoga tijela, duše i imena. Kada tijelo umre duša se seli u neku drugu formu a ime prelazi na novorođeno dijete. Zagrobni život bio je znan i starim plemenima Inka, Maležana, Popuanaca i urođenicima sa Fijia i Bornea. Libanonski Druzi, Bengalci i mnogi Burmanci vjeruju u ponovno rođenje, kao i mnoga afrička plemena Mandinga, Zulu, Joruba i Bantu.

Poznato je da su još osnivači prastarog Egipta polagali svoje mrtve u grobove u dijelovima. Kako bi ih spriječili da se vrate odsijecali bi im glave i udove. Time su ih prisiljavali da ostanu na drugoj strani. Egipćani iz faraonskog doba nastavili su ovo vjerovanje svojih praotaca i počeli uz mrtva tijela ostavljati i osobne stvari pokojnika, čak i hranu. Bili su čvrsto uvjereni da će time olakšati dušu umrloga i daljnju egzistenciju na onom svijetu. Kasnije je došlo do čuvenog balzamiranja tijela samo iz želje da se i ono sačuva za budući život iza smrti. Egipatski su svećenici također vjerovali u osobite duhove, voditelje, koji s onu stranu života čekaju na čovjekovu dušu i pomažu joj da prijeđe iz ove dimenzije u drugu.

Uslijedile su istočnjačke religije poput Hinduizma i Brahmanizma koje su propovijedale reinkarnaciju kao sredstvo da se iz nižih razina postupno prijeđe u više duhovne razine. Sikhi, koji su se izdvojili iz

Hindu grupe i poprimili nešto od Islama, također vjeruju da se pomoću učestalih reinkarnacija duša filtrira i usavršava dok ne postane dovoljno dobra i čista za konačan put u vječnost. Buda, koji je svoju doktrinu ubrzo proširio iz Indije u Kinu, Burmu, Japan, Tibet i jugoistočnu Aziju, učio je da ne postoji mogućnost da se naša zla djela izbjegnu, već ih se moramo odricati ili ih otplaćivati kroz bolna i duga razdoblja reinkarnacije. Grčki filozofi, poput Platona, vjerovali su da su sve naravi na svijetu posljedica nečije ideje o idealnoj formi, koja je sama po sebi privremena i u ovom svijetu samo služi za prijenos znanja i ideja s generacije na generaciju. Znači, kada prestane postojanje svijeta u nama će ostati ideja o njemu i idealnim formama koje smo kroz život spoznali.

SMRT I ŽIVOT NAKON SMRTI U DANAŠNJEM KATOLIČANSTVU

Da bi u potpunosti prenio kršćansko shvatanje ovih pojmova donosim tekst pisan rukom njihovog svještenika[60]

Vrhunac kršćanske vjere i potpuno ostvarenje svake osobe ostvaruje se u konačnoj proslavi u uskrsnuću tijela i vječnom životu.

1. Uskrsnuće tijela

Uskrsnuće Isusa Krista, u koje vjeruju kršćani, temeljna je istina kršćanstva. Kroz Božju objavu vjera Starozavjetnog vjernika u uskrsnuće tijela polako je sazrijevala. Tako čitamo kako mučenici Makabejci ispovijedaju vjeru da će zato što umiru za Božje zakone biti uskrišeni na život vječni (2 Mak 7,14). U Isusovo vrijeme susrećemo farizeje koji čvrsto naučavaju uskrsnuće, za razliku od saduceja koji ga niječu. Isus vjeru u uskrsnuće povezuje sa svojom osobom i zato je rekao: ”Ja sam uskrsnuće i život, tko u mene vjeruje, ako i umre, živjet će.” (Iv 11,25) Da Isus misli ozbiljno kada govori o uskrsnuću vidi se po tome što on nekim mrtvima vraća život i tako najavljuje vlastito uskrsnuće. Isus navješćuje svoje uskrsnuće tri dana poslije smrti. Uskrsnuće je stvarnost koja nadilazi naše

[60] Na osnovu teksta Franje Ivankovića: uskrsnuće tijela i život vječni

tjelesno iskustvo i zato nailazi na mnoga protivljenja. Mnogi se protive uskrnuću jer je ono teško shvatljivo. Lakše je prihvatiti da se ljudski život poslije smrti nastavlja na duhovan način. Kako je moguće da tijelo koje se tako brzo raspadne ponovno bude oživljeno. Smrću se rastaju duša i tijelo. Tijelo se raspada, a duša ide u susret k Bogu čekajući slavni dan kada će se ponovno sjediniti s tijelom. Snagom Isusova uskrsnuća Bog će našim tjelesima darovati nepokvarljiv život. Uskrsnuće je dakle ponovno sjedinjenje tijela i duše u neraspadljivom stanju. Uskrsnut će svi koji su umrli u svom vlastitom tijelu koje će biti preobraženo. Kako će se i kada točno dogoditi uskrsnuće mrtvih nitko ne zna. Ta stvarnost nadilazi našu maštu i naše shvaćanje. Tu bitnu činjenicu naše vjere možemo dokučiti samo vjerom. Uskrsnuće mrtvih dogodit će se o Kristovom drugom dolasku, tj. na svršetku svijeta. Oni koji vjeruju u Krista s njim su na neki način već suuskrsli jer su s njim najtješnje povezani vjerom i sakramentima. Uskrsnuti može samo onaj tko je prethodno umro. Da se uskrsne s Kristom treba i umrijeti s Kristom. Smrt je činjenica koja se duboko tiče svakog ljudskog bića. Za vjernike smrt je ”plaća grijeha” i za one koji umiru s Kristom ona je sudjelovanje u Kristovoj smrti da bi mogli konačno sudjelovati u njegovu uskrsnuću. Smrt je prestanak zemaljskog prolaznog života. Smrt je normalan svršetak zemaljskog života svih živih bića. Tako nas smrt podsjeća da imamo određeno vrijeme za ostvarenje vlastitog života. Za vjernike smrt je posljedica istočnog grijeha. Čovjek od Boga nije stvoren zato da umre, nego da živi. Smrt je ušla u svijet kao posljedica grijeha. Po Kristu je smrt preobražena, pobijeđena. Isus je sam na sebe uzeo smrt da bi je preobrazio. Tako zahvaljujući Kristu za kršćane smrt ima pozitivni smisao. Vjernik umire siguran da će nastaviti živjeti s Kristom jer je na njega već po krštenju nakalamljen. Po smrti Bog čovjeka zove k sebi. Zato vjernik koje se čvrsto nada boljem životu želi što prije biti potpuno sjedinjen s Kristom. Zato molimo u predslovlju na misama za pokojne: ”Tvojim se vjernima, Gospodine, život mijenja, a ne oduzima; i pošto se raspadne dom ovozemnog boravka, stječe se vječno prebivalište na nebesima.” Smrću zauvijek prestaje naš zemaljski, prolazni život. Samo se jednom umire i nema vraćanja u novi zemaljski život ili reinkarnacije. Zato nas crkva potiče da se pripremimo za trenutak smrti.

2. Život vječni

Za vjernika smrt je događaj potpunog sjedinjenja s Kristom u koga je vjerovao. U Novom zavjetu susrećemo mjesta ”gdje se govori o neposrednoj nagradi ili kazni poslije smrti, a koja će biti dodijeljena svakom prema njegovim djelima i vjeri”. Navodimo ovdje samo nekoliko mjesta: prispodoba o siromašnom Lazaru, Kristovo obraćanje razbojniku na križu...

”Svaka osoba već od časa smrti, na posebnom sudu koji mu život stavlja u odnos prema Kristu, prima u svojoj besmrtnoj duši vječnu nagradu ili kaznu: ili treba proći kroz čišćenje, ili ući u neposredno nebesko blaženstvo, ili će se odmah osuditi.”

A) Nebo

Oni koji umiru u milosnom stanju i posve su slobodni od grijeha već uživaju vječnu slavu gledanja Boga licem u lice. Taj savršeni način života koji se ostvaruje u zajedništvu sa samim Bogom i svim svetima naziva se ”nebo”. Zato živjeti u nebu znači živjeti s Kristom. Boga se može gledati licem u lice samo onda kada se on objavi čovjeku onakav kakav jest.

B) Čistilište

Oni koji umiru u prijateljstvu s Bogom, a nisu posve čisti od grijeha moraju proći čišćenje kako bi konačno postigli svetost. Samo onaj tko je bez grijeha, čist, može ući u zajednicu svetih – Nebo ili Raj. To konačno čišćenje Crkva naziva Čistilištem. Nauk Crkve o Čistilištu oslanja se na tekstove Svetog pisma, posebno na onaj iz Starog zavjeta kada je Juda Makabejac prinio žrtvu nadnadnicu za pokojne vojnike da im se oproste grijesi. Zato je praksa Crkve da moli i prinosi misnu žrtvu za svoje mrtve kako bi im se oprostili grijesi te uživali slavu Raja. Crkva također preporučuje za pokojnike djela ljubavi, pokore, milostinju i oproste za pokojne.

C) Pakao

S Bogom može biti sjedinjen samo onaj tko se za taj čin sam osobno opredijeli. Boga nije moguće ljubiti ako činimo teške grijehe protiv njega, bližnjeg ili samog sebe. Zato kaže sveti Ivan u svojoj poslanici da onaj tko ne ljubi ostaje u smrti. Zato nas Isus upozorava da ćemo

biti od njega odijeljeni ako ne priskočimo potrebnima u pomoć. Bog poštuje čovjekov slobodni izbor. Onaj tko se ne želi s Bogom izmiriti i prihvatiti njegovu milosnu ljubav ne može uživati Raja. Pakao je stanje konačnog i vječnog odjeljivanja od Boga. Pakao je stanje za koje se čovjek sam opredijelio; sam se odijelio od Božje ljubavi i Bog poštuje to njegovo opredjeljenje. Isus u više navrata govori o paklenoj vatri ili ognju. Crkva poziva sve osobe da svoju slobodu iskoriste odgovorno u cilju svoje vječne sudbine. Bog nikoga ne želi odbaciti i zato je njemu žao svakog jadnika koji se opredijeli za ustrajnost u zlu.

D) Posljednji sud

Posljednji sud prethodit će konačnom uskrsnuću svih mrtvih i spašenih i osuđenih. To će se dogoditi o konačnom dolasku Isusa Krista. Samo Otac nebeski zna kada će biti Kristov drugi dolazak na zemlju. Posljednji sud će razotkriti sva ljudska djela. To će biti konačna pobjeda Božje pravde. Poruka Posljednjeg suda je poziv svakoj osobi na obraćenje.

E) Nova nebesa i nova zemlja

Na dan Posljednjeg suda sav će svemir biti obnovljen. To je tajanstvena obnova koju Biblija naziva ”nova nebesa i nova zemlja”. To će biti konačno ostvarenje Božjeg plana da sve bude proslavljeno u Kristu. Tako će tada nastati željeno jedinstvo cijelog ljudskog roda. Sav svemir također će biti preobražen kao i ljudska tijela. Tako ćemo u vječnom životu pronaći sve dobre plodove našeg ljudskog truda.

ZNAKOVI SMAKA SVIJETA

Abdullah ibn Amr (radiallahu `anhu) kaže: “Otišao sam jednog dana do Poslanika ﷺ i zatekao ga kako polako i pažljivo uzima abdest. Podigao je glavu, pogledao me i onda rekao: “Šest stvari će se dogoditi ovom Ummetu:- Smrt vašeg Poslanika je prva od tih stvari. Druga stvar je da će se vaše bogatsvo toliko povećati da ako nekom date deset hiljada dinara mislit će da ste mu malo dali na spram onog što posjedujete. Treće što će se desiti je da će belaj doći na vrata svakog od vas. Četvrto je da će se proširiti iznenadna smrt

(vjerovatno se misli na pogibiju, rat itd.). Peto je da ćete potpisati primirje sa Rimljanima (Kršćanima), oni će devet mjeseci pripremati vojsku protiv vas i onda će prvi prekršiti dogovor. Šesto je da će te zauzeti grad." Ja upita: "Koji to grad, o Allahov Poslaniće?" On ﷺ: "Konstantinopol (Istanbul)! (Ahmed)

Ebu Hurejra (radiallahu `anhu) kaže: "Poslanik ﷺ je rekao: "Požurite da učinite što više dobrih djela prije negoli se desi šest stvari: izlazak sunca sa Zapada, pojava dima, Dedždžal, zvijer iz zemlje, smrt nekog od vas, ili opšti metež i smutnja. (Ahmed, Muslim)

Huzejfa ibn Ubejd (radiallahu `anhu) kaže: "Jednom nam je prišao Poslanik ﷺ dok smo razgovarali. On ﷺ nas upita: "O čemu to diskutujete?" Mi mu odgovorismo: "O Smaku svijeta." On ﷺ reče: "Neće nastupiti dok se ne desi slijedećih deset stvari: pojava Dima, Dedždžala, Zvijeri iz zemlje, izlazak sunca sa Zapada, silazak Isa (`alejhi selam) sa neba, pojava Jedžudža i Medžudža (Goga i Megoga), tri zemlje ne potonu, jedna na Istoku, jedna na Zapadu i jedna u Arapskoj peninsuli, i na kraju će vatra izbiti iz pravca Adena (Jemen) koja će potjerati ljude do njihovog finalnog mjesta okupljana na zemlji." (Ahmed)

Abdullah ibn Omer kaže: "Poslanik ﷺ je došao kod nas i rekao 'O Muhadžiri, mogli bi nastradati od pet nevolja: -Nedao Allah Milostivi da ih doživite. Ako se blud raširi, znajte da se to nikad nije desilo među ljudima a da se nije pojavila neka nova bolest za koju njihovi prethodnici nisu čuli a niti su od nje bolovali. Ako ljudi počnu da zakidaju na mjeri a da ne nastupi suša i glad, a da njima ne zavladaju tirani. Ako ljudi budu krili Zekat znajte da se to nikad nije desilo a da kiša nije uskraćena zemlji, a da nije radi životinja nikad ponovo ne bi ni pala. Ako ljudi prekinu obavezu datu Allahu i Njegovom Poslaniku, znajte da se to nije nikad desilo a da Allah nije poslao neprijatelje na njih da im otmu na silu njihova imanja; Ako vladari ne budu vladali ljudima po Kur'anu, znajte da će ih Allah razbiti u grupe te će se međusobno krviti.' (Ibn Medžah)

Imam Ali ibn Ebu Talib (radiallahu `anhu) kaže: "Poslanik ﷺ je rekao: "Kad se u mom Ummetu pojavi 15 stvari nevolja će ih poklopiti. Neko upita: "Koje su to stvari, o Allahov Poslaniče?" On ﷺ reče: "Kad se neka dobit bude dijelila samo među bogatima, bez

udjela sirotinji, kada emanet postane sredstvo za sticanje profita, kada Zekat postane teret ljudima, kada čovjek bude pokoran ženi a nepokoran majci, i kada bude ljubazan prema prijatelju a osoran prema ocu, i kada se poviše glasovi u džamiji i kad im vladari budu najgori između njih i kada se ljudi budu s poštovanjem odnosili prema nekom bojeći se njegove pakosti, i kad se vino (alkohol) bude mnogo pilo i kada muškarci budu oblačili svilenu odjeću, i kada pjevačice i muzički instrumenti budu popularni, i kada zadnji u ovom ummetu počnu proklinjati one prve- "*onda očekujte crvene oluje, ili zemlja da ih proguta, ili da se pretvore u životinje*." (Tirmizi)

Imam Ali ibn Talib (radillahu `anhu) kaže: "Poslanik ﷺ nas je vodio u Sabah Namazu i kad je završio Namaz jedan čovjek ga zovnu: "Kad će biti Smak svijeta?" Poslanik ﷺ ga opomenu i reče mu da bude tih. Poslije malo vremena on podiže pogled prema nebu i reče: "Slavljen neka je Onaj koji ga je uzdigao i vodi brigu o njemu." Onda obori pogled na zemlju i reče: "Slavljen neka je Onaj koji te je proširio i stvorio." Onda Poslanik ﷺ reče: "Smak će doći kad vam vladari budu tirani, i kad ljudi budu vjerovali u zvijezde a poricali El-Kadar (Allahovo određenje sudbine), i kada emanet postane sredstvo profitiranja, i kada ljudi budu nerado plaćali Zekat, i kad se blud raširi - kad se ove stvari pojave, tvoj narod će nestati."

Imran ibn Husejn kaže: "Poslanik je rekao: "Neke ljude ovog Ummeta će progutati zemlja, neki će se pretvoriti u životinje a neki će nastradati od kiše kamenja." Jedan od prisutnih upita: "Kad će se to dogoditi, o Allahov Poslaniče ?" On ﷺ odgovori: "Kad pjevači i muzički instrumenti postanu popularni, i kad se puno vina (alkohola) bude pilo."

Ebu Hurejra (radiallahu `anhu) kaže Poslanik ﷺ je rekao: "Smak svijeta neće doći dok se sljedeće stvari ne dese: -dva bloka iste vjere će ratovati i mnogo će ljudi izginuti. Skoro 30 Dedždžala (varalica) će se pojaviti tvrdeći da su Allahovi Poslanici. Znanje (vjersko) će nestati. Zemljotresi će često potresati zemlju. Vrijeme će ubrzano proticati. Kataklizme će se pojaviti i Hardž (ubijanje) će se povećati. Bogatstvo će se rasprostraniti do te mjere da će bogataš ići uokolo da nađe nekog da mu da zekat ali niko neće biti u potrebi za sadakom. Ljudi će se natjecati u podizanju velikih kuća i građevina. Kad

čovjek bude prolazio kraj nečijeg groba reći će: “Da mi je da sam na tvom mjestu!” Sunce će se pojaviti sa Zapada, i kad iziđe sa Zapada ljudi će povjerovati, ali, “Onog dana kad neki predznaci od Gospodara tvoga dođu, nijednom čovjeku neće biti od koristi što će tada vjerovati, ako nije prije toga vjerovao ili ako nije, kao vjernik, kakvo dobro djelo uradio...” (6:158)

Smak će doći iznenada, kada čovjek koji je pomuzao kamilu ne bude imao vremena da to mlijeko popije, kada čovjek koji bude popravljao korito za stoku ne bude imao vremena da ga napuni vodom i kada čovjek koji podigne zalogaj hrane ne bude imao vremena da ga proguta.” (Buhari)

Huzejfa ibn Jemeni (radiallahu `anhu) kaže: “Od svih ljudi, ja znam najviše o fitni koja će se dogadati do Smaka svijeta i to ne zbog toga što mi je Poslanik ﷺ rekao nešto što nije rekao drugima nego zato što sam bio prisutan kad je govorio o tim događajima i svi oni koji su bili tada sa mnom su već pomrli. Poslanik ﷺ je spomenuo tri nedaće od kojih skoro niko neće ostati bezbjedan. Neke od njih su velike a neke male. (Muslim)

Ebu Hurejra (radiallahu `anhu) kaže: “Poslanik ﷺ je rekao: “Ako poživite neko vrijeme, vidjećete ljude koji će napustiti kuću izazivajući Allahov bijes a vratit će se sa Allahovim prokletstvom, i nosiće u rukama bičeve debele kao volovski repovi.” (Ahmed, Muslim)

Ebu Hurejra (radiallahu `anhu) kaže: “Poslanik ﷺ je rekao: “Dvije vrste ljudi koji će biti u Džehennemu još nisam vidio. Prva su ljudi koji će tući ljude sa bičevima debelim kao volovski repovi, a druga su žene koje će boti gole iako su odjevene, same će biti zavedene a vodit će i druge u zabludu, glave (frizure) će im ličiti na devinu grbu. Te žene neće ući u Džennet a niti će osjetiti miris Dženneta. A miris Dženneta će se osjetiti na toliku i toliku udaljenost.”

Enes ibn Malik (radiallahu `anhu) kaže: “Poslanik ﷺ je bio upitan: “O Allahov Poslaniče ﷺ, šta će se desiti ako prestanemo naređivati dobro i sprečavati zlo: “On ﷺ reče: “Ono što se desilo Izraelićanima (Židovima):-raskalašenost i blud će se raširiti među vašim vladarima,

znanje će biti u rukama najgorih među vama, vama će vladati najbezvrjedniji među vama." (Ibn Medžah)

Ebu Hurejra (radiallahu `anhu) kaže: "Poslanik ﷺ je rekao: "Teško se Arapima zbog ogromnog zla koje nadire kao crni olujni oblaci. Čovjek će ustati ujutro kao vjernik a zanoćiti kao nevjernik. Ljudi će se odricati svoje vjere zbog mrve dunjaluka. Onaj ko se bude držao vjere u to vrijeme će biti kao onaj koji drži žeravicu u golim rukama." (Ahmed)

Ebu Hurejra (radiallahu `anhu) kaže: "Čuo sam Poslanik ﷺ kako kaže Savbanu: "O Savbane, šta ćeš ti raditi kad nemuslimanske nacije budu nudile da vas istrijebe kao što vi nudite jelo jedni drugima?" Savban upita: "O Allahov Poslaniče! Hoće li to biti tako zbog naše malobrojnosti?" Poslanik (sallallahu `alejhi ve sellem) mu odgovori:'Ne, nego će tada Muslimani imati bolest srca (Vahn)." Ljudi upitaše: "Kakva je to bolest o Allahov Poslaniče?" On ﷺ reče: "Puno će voliti život na ovom svijetu, a mrziti borbu (zbog straha da ne poginu)." (Ahmed)

Poslanik ﷺ kaže: "Biti će takvih smutnji u kojima onaj koji bude spavao će biti bolji od onoga koji bude ležao budan, onaj koji bude ležao biti će bolji od onoga koji bude stajao, onaj koji bude stajao od onoga koji bude hodao, onaj koji bude hodao od onoga koji bude jahao, jer će svi poginuli otići u Džehennem." Sahaba koji prenosi ovaj Hadis reče: "O Allahov Poslaniče, kad će to biti?" On reče: "Kad dani ratova nastupe." Sahaba upita: "Kad će ti dani nastupiti?" On ﷺ reče: "Kad čovjek ne bude vjerovao onome s kim bude pričao." Sahaba upita: "Šta mi savjetuješ da činim tada?" Izoluj se i vrati u svoje prebivalište." Sahaba opet upita: "Šta ako neko dođe u moj komšiluk da me ubije?" On ﷺ reče: "Idi na mjesto gdje klanjaš i sjedi skupljenih ruku i govori "Moj Gospodar je Allah" dok te smrt ne stigne."

Kada se manji znakovi, od kojih smo mnoge vidjeli nabrojane u prethodnim hadisima, pojave i dostignu kulminaciju čovječanstvo će biti na velikim mukama. I onda će se kao prvi veliki predznak pojaviti od muslimana žarko očekivani IMAM MEHDI (onaj koji je na pravi put upućen). Neće biti nikakve sumnje o njegovoj pojavi, ali njegov dolazak će biti očigledan i jasan samo ljudima sa velikim

znanjem i imanom. Imam Mehdi će vladati do pojave Lažnog Mesije[61] (Dedždžala, Antikrista), koji će proširiti zlo i smutnju po cijeloj planeti. Samo oni koji budu imali veliko znanje i jekin (ubjeđenje) će biti u stanju da ga prozriju i sačuvaju se njegove fitne (smutnje). Lažni Messija će za kratko vrijeme donijeti takvu propast i zlo čovječanstvu da se to nije nikad desilo od Postanka svijeta. Onda će se Isa (`alejhi selam) spustiti sa neba sa dvojicom Meleka, da bi donio pravdu i red na zemlju. On će ubiti Dedždžala, i poslije toga nastupit će godine mira i sigurnosti na zemlji. Onda će se iznenada pojaviti Jedžudž i Medžudž (Gog i Megog)[62] te će

[61] Poslanik ﷺ je rekao: "Doista prije Smaka svijeta će se pojaviti Dedždžal i još 30 varalica." (Ahmed) Salim (rahmetullahi `alejh) kaže: "Ibn Omer (radiallahu `anhu) je rekao: "Poslanik ﷺ je jednom ustao i veličajući Allaha rekao o Dedždžalu: "Ja vas upozoravam na njega, i nema Poslanika a da nije upozorio svoj Ummet na njega, pa čak i Nuh عليه السلام je upozorio svoje sljedbenike na njega. Ali ja ću vam reći nešto o njemu što ni jedan Poslanik prije nije rekao svojim sljedbenicima. Morate znati da je Dedždždal jednooki (čorav), a Allah nije čorav."
Ibn Sibab (rahmetullahi `alejh) kaže: "Omer ibn Sabit (rahmetullahi `alejh) mi je rekao da su mu neki Ashabi rekli da je tog dana kad je govorio o Dedždžalu, Poslanik (sallallahu `alejhi ve sellem) rekao: "Na njegovom čelu će pisati Kafir (nevjernik), i svaki vjernik će moći to pročitati. I treba da znate da niko od vas ne može vidjeti Allaha dok ne umre." (Muslim, Buhari)
Ebu Hurejra (radiallahu `anhu) kaže: "Poslanik ﷺ je rekao: "Hoćete li da vam kažem nešto o Dedždžalu što nijedan Poslanik do sada nije rekao svojim sljedbenicima? Dedždžal je jednooki, i imat će sa sobom nešto što će ličiti na Džennet i Džehennem. Ono što on bude ljudima predstavljao kao Džennet će ustvari biti Džehennem i obratno. Pazite! Upozoravam vas na njega kao što je Nuh عليه السلام upozoravao svoj narod." (Buhari,Muslim)

[62] Ebu Hurejra (radiallahu `anhu) prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: "Svaki dan, Gog i Megog pokušavaju da prokopaju branu koju je izgradio Zulkarnejn. Kad god ugledaju sunčevu svjetlost kroz malu rupu, njihov vladar im rekne: "Odmorite se sada, sutra ćemo nastaviti, i kad se sutra vrate, zateknu branu snažniju nego prije. Tako će potrajati sve dok njihovo vrijeme ne dođe, i Allah im ne dozvoli da izađu u svijet. Taj dan će oni kopati kao i normalno, i baš kad ugledaju svjetlost dana kroz rupu u brani, njihov vladar će im reći: "Hajdemo nazad, sutra ćemo dovršiti s tim InšaAllah (ako Allah dadne). Kad se sutra vrate naći će rupu kako su je i ostavili. Onda će nastaviti kopanje i pohrliti napolje u pohod na svijet. Oni će popiti svu vodu na zemlji, a narod će se zatvoriti u svojim tvrđavama, strahujući od njih. Onda će Gog i Megog gađati strijelama u nebo, pa će strijele krvave padati na zemlju. Kad to vide Gog i Megog će reći: "Pobjedili smo stanovnike i zemlje i nebesa. Onda će Allah ﷻ poslati na njih neke insekte, koji će im prouzrokovati rane na vratovima, te će svi od toga pomrijeti. Tako mi Onoga u Čijoj ruci je duša Muhammedova, lešinari će se dobro ugojiti od njihovih leševa."

prouzrokovati veliko zlo i krvoproliće. Isa ﷺ će se moliti Allahu da ih zaštiti od tih krvožednih divljaka te će ih Allah uništiti i mir će se opet povratiti na zemlju. Takvo stanje će potrajati do smrti Isa'a ﷺ .

Ulema se razišla u mišljenju o redosljedu slijedećih velikih predznaka koji će se desiti neposredno prije Smaka svijeta:

-Uništenje Kabe i otkrivanje njenog blaga.
-Izlazak sunca sa zapada.
-Izlazak zvjeri iz zemlje koja će govoriti sa ljudima.
-Veliki Dim.
-Povjetarac koji će uzeti duše svim vjernicima.
-Kur'an će biti uzdignut na Nebo.
-Vatra će proganjati ljude do njihova zadnjeg skupa.
-Zvuk Sura (Roga) će se začuti od kojeg će svi živi zapasti u neopisive muke i strahote, na drugi zvuk Sura svi će popadati mrtvi, a na treći zvuk Sura svi će biti proživljeni za *TEŠKI OBRAČUN* svojih djela na ovom svijetu.

IMAM MEHDI

Mehdi će doći pred kraj ovog svijeta i on je jedan od Ispravno upućenih Halifa i Imama. Njegova je potvrđena Hadisom Poslanik ﷺ da će se on pojaviti pred Smak svijeta.
Ali (radiallahu `anhu) kaže: "Poslanik ﷺ je rekao: "Mehdi je jedan od nas iz moje kuće (Potomstva). U jednoj noći Allah će ga nadahnuti i pripremiti da obavi najtežu zadaću za koju je predodređen." (Ahmed i Ibn Medžah)
Ebu Davud (rahmetullahi `alejh) je u svojoj zbirci Hadisa "Sunenu" posvetio cjelo poglavlje Mehdiju. Na početku ovog poglavlja on prenosi Hadis od Ibn Semrah, u kojem je Poslanik ﷺ rekao: "Ova vjera (Islam) će ostati jaka dok se nad vama ne izmjenja 12 Halifa." Džabir kaže kad su ljudi to čuli obradovali su se i uzviknuli ALLAHU EKBER! Onda je Poslanik ﷺ nešto prošaptao. Ja sam upitao mog oca: "Šta je to Poslanik ﷺ prošaptao. Moj otac mi reče: "Svih 12 će biti iz plemena Kurejša."

Drugi Hadis kaže da su poslije toga kad se Poslanik ﷺ vratio kući Kurejšije došle kod njega da se pitaju šta će se desiti poslije tih 12 Halifa?" On ﷺ im reče:"Onda će nastupiti neredi i ubijanja."
Ebu Davud (rahmetullahi `alejh) prenosi Hadis od Abdullaha ibn Mesuda (radiallahu `anhu): "Poslanik ﷺ je rekao: "Da je preostao samo jedan dan od ovog svijeta Allah Veličanstveni bi ga produžio dok se ne bi pojavio čovjek od moga potomstva. Njegovo ime će biti kao i moje ime, a i ime njegova oca će biti kao ime moga oca. On će ispuniti zemlju pravdom kao što je do tada bila ispunjena nepravdom. Smak svijeta neće doći dok ne zagospodari čovjek od moje familije čije će ime biti isto kao i moje."

Ebu Said (radiallahu `anhu) kaže: "Poslanik ﷺ je rekao: "Mehdi će biti od mog potomstva, imat će visoko čelo i povijen nos. Ispunit će zemlju pravdom i mirom kao što je do tada bila ispunjena nepravdom i smutnjom, i vladaće 7 godina." (Ebu Davud)

Ummi Selmah (radiallahu `anha) kaže: "Čula sam Poslanik ﷺ da je rekao: "Mehdi će biti jedan od mojih potomaka, od Fatimine (`alejha selam) djece." (Ebu Davud)

Umme Selmah (radiallahu `anha) kaže: "Poslanik ﷺ je rekao: "Ljudi će se početi razilaziti poslije vladareve smrti. Čovjek iz Medine će pobjeći u Mekku. Nekoliko ljudi iz Mekke će doći i na silu uzeti Bejat (zakleti mu se na poslušnost) od njega. Bejat će se desiti između Ruknul Jemeni i Mekami Ibrahima. Neprijateljska armija će krenuti iz Sirije protiv njega ali će je zemlja progutati u pustinji između Medine i Mekke. Kad se sazna za taj događaj skupine ljudi iz Sirije i Iraka će doći da se stave pod njegovu komandu. Mehdi će vladati po Sunnetu Poslanika ﷺ i onda će umrijeti. Muslimani će se moliti za njega." (Ebu Davud)

Ali (radiallahu `anhu) kaže: "Poslanik ﷺ je rekao: "Čovjek po imenu Haris ibn Haris će doći iz Transoksanije. Njegovu armiju će predvoditi vojskovođa po imenu Mensur. On će utrti put i teren za Mehdijevu vlast kao što su Kurejšije utrle put Poslanikovoj ﷺ vlasti. I svaki vjernik je obavezno dužan da mu pomogne u tome. (Ebu Davud)

Abdullah ibn Haris ibn Džuz el-Zubejdi kaže: “Poslanik ﷺ je rekao: “Doći će ljudi sa Istoka koji će utrti put za Mehdija.” (Ibn Medžah)

Abdullah kaže: “Dok smo bili sa Poslanikom ﷺ, neki mladići iz plemena Benu Hašim su nam prišli. Kad ih je Poslanik ﷺ ugledao njegove se oči napuniše suzama a lice mu promjeni boju. Ja mu rekoh: “Mi vidimo da si se zbog nečeg promjenio i to nas puno brine.” Poslanik ﷺ reče: “Mi smo pripadnici Ehli Bejta (familija Poslanika ﷺ za koje je Allah izabrao Ahiret umjesto ovog svijeta. Poslije moje smrti, moji potomci će se puno napatiti i biti proganjani sve dok sa Istoka ne dođu ljudi sa crnim barjacima. Oni će tražiti od ljudi da praktikuju Poslanikov ﷺ zakon, ali će ljudi to odbiti, zbog toga će doći do borbe i ljudi sa crnim barjacima će pobijediti, ali ljudi opet neće biti zadovoljni s njima sve dok ne predaju vlast Mehdiju. Onda će on uspostaviti pravdu i mir na zemlji, isto kao što je do tada bila ispunjena nepravdom. Ako iko od vas doživi da se Mehdi pojavi, mora mu se pridružiti, pa makar na svom putu morao puziti po ledu.Sevban (radiallahu `anhu) kaže: “Poslanik ﷺ je rekao: “ Tri čovjeka će biti ubijena na mjestu gdje vam je riznica (Kaba). Sva trojica će biti sinovi Halifa (Kraljeva), i niko od njih neće zagospodariti riznicom (Kabom). Onda će crni barjaci (***muslimanska vojska***) doći sa Istoka, i oni će vas (***stanovnike Arabije koji im se suprotstave)*** ubijati na način koji još niko nije vidio*.” (Opažanje prevodioca:- ovo može značiti da će ih ubijati modernim oružjem koje se pojavilo tek u ovom vjeku. Razlog invazije će biti korupcija i haos u Saudi Arabiji, prouzrokovan unutrašnjom borbom za Kraljevsku stolicu između sinova umrlog Kralja Saudijske dinastije. Ta vojska sa Istoka će ustvari donijeti Šeriatsku upravu i predati vlast Imam Mehdiju koji će se pojaviti u tom vremenu, kako smo već vidjeli iz drugih Hadisa.)* Onda je rekao nešto čega se ne sjećam, pa onda, ako ga vidite, idite dajte mu bejat (zakletvu vjernosti) pa čak kad bi morali na tom putu puziti preko leda, jer on je ***ALLAHOV HALIFA, MEHDI.”*** (Ibn Medžah)

Pouzdani Hadisi govore da će se Mehdi pojaviti sa Istoka, i da će mu prve pristalice dati zakletvu u Kabi. Za vrijeme Mehdijeve vladavine biti će mir, napredak, obilata nafaka i bogatstvo. Njegovi guverneri će biti jaki i pravedni narodu. Islamski zakon će biti praktično uspostavljen kao državni zakon.

ŽIVOT POSLIJE SMRTI KROZ PRIZMU NAUČNOG PROMIŠLJANJA[63]

Vjerovanje u život poslije smrti je univerzalno; ono je sadržano u učenjima svih većih svjetskih religija, prožimajući kulturu i vrijeme. Usprkos ogromnom naučnom i tehnološkom napretku dvadesetog vijeka, mi znamo vrlo malo o životu poslije smrti. Šta se dešava s nama po umiranju? Šta je duša? Da li ona napušta tijelo ulazeći u duhovni svijet, koji je izvan ljudske percepcije u nekoj drugoj dimenziji? Jesu li duše reinkarnirane u nekom drugom tijelu da bi se ponovo prošle ciklus življenja kao što je vjerovanje nekih daleko-istočnih zemalja? Je li duša zarobljena i čuvana negdje do Sudnjeg Dana da bi se tada ujedinila sa tijelom koje će se proživiti iz groba? Kako može tijelo koje je struhlo i nestalo u prašini, povratiti svoj originalni oblik i formu?

Mi živimo u svijetu koji zahtijeva dokaz ne zadovoljavajući se samo s vjerovanjem. Dokaz pak, je samo za zadovoljstvo vjernika, a vjerovanje dolazi iz naših srca. Čak ni najveći dokaz neće zadovoljiti nevjernika, dok i najmanji dokaz može biti izvor velikog zadovoljstva za vjernika. U ovom kontekstu osvrnimo se na priču o Poslaniku Ibrahimu (mir neka je s njim) koja se navodi u Časnom Kur'anu.[64]

Poslanik Ibrahim je želio da zna kako Allah daje život mrtvome (tj. proživljava mrtve). On je imao vjerovanje čovjeka koji je bio spreman žrtvovati svog vlastitog sina kako bi ispunio Allahovo naređenje, pa ipak je želio uvjerenje; koje mu se podarilo u formi velikog čuda. Obični ljudi kao mi su također u potrebi za uvjerenjem (osiguranjem) u svijetu gdje su nauka i tehnologija poprimile veću važnost od religije. Muslimani su vrlo sretni u ovom pogledu pošto imaju finalnu Božansku objavu Kur'an, čudo za sva vremena.

---

[63] Za ovaj dio knjige korišteni su djelovi knjiga FIZIKA SUDNJEG DANA, Dr. Mohammad Humayoun Khan. Illinois USA te knjiga PROŽIVLJENJE ČOVJEČANSTVA KROZ OBRTANJE VREMENA čiji se sažetci mogu naći u prevodu Ebi Irfan El-Bosnevi na http:// vilajah.fsn.net

[64] (El-Bekare, 260.)

Postoji samo jedna verzija Kur'ana i to je jedina religijska knjiga za koju čak i kritičari Islama priznaju da nikad nije bila izmijenjena od vremena njene objave Poslaniku Muhammedu ﷺ prije 14 stoljeća. Naučna otkrića su obezbijedila mnogo bolje razumijevanje brojnih Kur'anskih rečenica (ajeta) koje su u prošlosti izgledale dosta nejasne. Kur'an tačno opisuje razne naučne činjenice koje su otkrivene u zadnjem stoljeću. Ovo je jedan od razloga što Kur'an stoji u autoritetu vrlo visoko nad svim ostalim religijskim knjigama kao istinski Objavljena knjiga. Kur'an u mnogim rečenicama (ajetima) opisuje budućnost univerzuma i Smak Svijeta. Ajeti izgleda opisuju neke vrlo velike finalne katastrofe koje će uticati na cijeli univerzum. Mnoga poglavlja spominju finalni zemljotres, otvaranje kapija u nebesima i "vrijeme" u kojem će ljudi vidjeti šta su uradili tako da će sami protiv sebe svjedočiti. Ovdje ćemo istražiti neke sličnosti između Kur'anskih opisa Sudnjeg Dana (Smak Svijeta) i nekih teorija o kosmologiji koje predskazuju preokretanje (inverziju) vremena u budućnosti na početku faze kontrakcije univerzuma (naspram sadašnje ekspanzije istog). Bićete iznenađeni da religijska tvrdnja o proživljavanju čovjeka iz groba (rezurekciji) nije mit ili pusta želja nego činjenica bazirana na realnim naučnim principima. Nekoliko riječi upozorenja za čitaoca o činjenici da se naučne ideje mijenjaju, i da ova prezentacija nipošto ne znači da je ovo jedini način da se čovječanstvo proživi (rezurektuje). Allah ima apsolutnu moć, kada On poželi nešto da se desi On samo rekne BUDI i ono JEST (tj. biva).

JE LI PROŽIVLJENJE (REZUREKCIJA) FIZIČKI PROCES?

"Allah šalje vjetrove koji pokreću oblake, onda ih u mrtve predjele upravlja i zemlju oživljava, koja je mrtva bila; takvo će biti i Proživljenje."[65] Pokretanje tj. podizanje oblaka i rast biljaka poslije kiše doista izgleda čudesan i kao takav se i smatrao u prošlosti. Danas mi shvatamo to kao fenomen usljed raznih prirodnih zakona. U Kur'anu se proživljenje poredi sa fizičkim procesima kao što su rast biljaka poslije kiše; što sugerira da je proživljenje poslije smrti

[65] Fatir-9

takođe bazirano na nekim fizičkim zakonima koje je Allah Mudri stvorio. Glavne teme opisane u Kur'anu povodom Smaka Svijeta (Sudnjeg Dana) su sljedeće:

(1) Finalni zemljotres i transformacija Zemlje (planeta) u ispraznu sferu. (2) Dizanje (proživljenje) iz grobova. (3) Vrijeme kada će naše ruke, stopala i jezik svjedočiti protiv nas. (4) Otvaranje kapija (prolaza) u nebu, kroz koje će svako biti prenesen na neku višu dimenziju postojanja koja je iza i iznad (transcendentna) ovog umirućeg univerzuma. Ovi događaji se mogu objasniti na bazi obrtanja (inverzije) vremena i pratećeg preokretanja gravitacije za koju fizičari vjeruju, da se mora desiti ako dođe do obrtanja vremena. U određenoj budućnosti znanje o Sudnjem Danu ili Smaku Svijeta koje se nudi u Kur'anu može postati širom poznato i prihvaćeno kao istina.

KOSMOLOGIJA

Da bi se shvatilo kako je budućnost univerzuma povezana sa Sudnjim Danom, određeno poznavanje kosmologije je esencijalno. U nekoliko narednih stranica mi ćemo naučiti, kako je univerzum nastao, kako izgleda sada i kakve su mu moguće perspektive.

Naš sunčev sistem se sastoji od Zemlje i drugih osam planeta koje orbitiraju oko zvijezde koju mi nazivamo Sunce. Sunce, zajedno sa dvije stotine biliona drugih zvijezda, sačinjava našu galaksiju "Mliječni Put." Galaksije su oblikovane otprilike kao diskovi, sa zvijezdama koje orbitiraju na raznim udaljenostima oko ogromne središnje mase.

SVJETLOSNA GODINA

Univerzum je toliko prostran da se udaljenost između zvijezda i galaksija mora mjeriti u "svjetlosnim godinama." Svjetlosna godina je udaljenost koju svjestlost pređe u godini dana, brzinom od 300.000 kilometara u sekundi. Udaljenost od Sunca do Zemlje je samo osam minuta svjetlosne brzine. Uporedivši to s ovim, nama najbliža zvijezda osim Sunca, je na udaljenosti od četiri svjetlosne godine. Galaksija u kojoj obitavamo, "Mliječni Put," je 150 svjetlosnih

godina u rasponu. To znači da bi putujući brzinom svjetla, uzelo 150.000 godina da pređemo udaljenost s jednog kraja Mliječnog Puta do drugog. Galaksije su u prosjeku udaljene jedna od druge oko 10 miliona svjetlosnih godina. Mnoge stotine biliona takvih galaksija sačinjavaju istinski gigantski univerzum.

"Stvaranje nebesa i Zemlje je posigurno veće nego stvaranje ljudskog roda, ali većina ljudi ne zna." [66]

ODMICANJE GALAKSIJA

Galaksije mimo našeg "Mliječnog Puta" se odmiču od nas ogromnim brzinama. To se može ustanoviti, analiziranjem svjetla kojeg te galaksije emitiraju, instrumentom po imenu spektroskop. Što je galaksija udaljenija njena brzina odmicanja je veća. Ovo kretanje galaksija je usljed ekspanzije univerzuma. Univerzum je nastao otprilike prije 15-20 biliona godina usljed ogromne eksplozije nazvane "Big Beng tj. Veliki Prasak" i u još uvijek je u procesu ekspanzije. Univerzum nije samo sfera galaksija koje bježe tj. udaljavaju se jedna od druge u beskrajnom praznom prostoru. On se može uporediti sa balonom koji ima mnoge tačke na sebi, gdje svaka predstavlja galaksiju. Ipak, površina ovog balona, koji je dvodimenzionalan, predstavlja sve tri dimezije našeg prostora (svemira), i ekspanzira se u višu dimenziju, koja je van naše imaginacije.

BUDUĆNOST UNIVERZUMA

Nije poznato da li će se univerzum širiti u nedogled, ili će jednog dana početi da se skuplja (kontraktira). U bilo kojem slučaju, budućnost svih obitelja univerzuma bi mogla biti vrlo hladna i turobna. Ako se ekspanzija nastavi, poslije biliona godina, sva energija Sunca i ostalih zvijezda će biti iscrpljena i svako živo biće će se smrznuti do smrti. Naposljetku, ostat će samo ekspanzirajuća praznina. Alternativa tome je da ako ima dovoljno mase u univerzumu, gravitacija će jednog dana zaustaviti ekspanziju i

[66] El-Mu'min - 57

započet će kontrakcija (skupljanje raštrkane materije). Kontraktirajući univerzum će ultimativno svršiti u vrlo užarenom stanju nazvanom "Big Crunch ili Veliko Zbijanje." Ovo će takođe uništiti sve žive forme, onakve kakve ih mi poznajemo.

Pored gornja dva depresivna i besciljna scenarija budućnosti, postoji druga mogućnost. Neki fizičari misle da bi se vrijeme moglo povratiti (obrnuti) kada univerzum počne svoju kontrakciju (skupljanje). Ovaj prospekt (mogućnost) ima šokantnu sličnost sa Kur'anskim opisom Sudnjeg Dana (Smak Svijeta).

Hajde sad, da obratimo pažnju na rečenice (ajete) u Kur'anu koje opisuju nastanak, ekspanziju i eventualnu kontrakciju univerzuma. Postoji zabilježena sličnost između Kur'anskih objava i nedavnih otkrića u kosmologiji. Kur'anske rečenice pak, idu daleko ispred suvremene kosmologije u opisivanju budućnosti univerzuma. Kur'an nam daje uvid u zakone univerzuma koji se tek trebaju otkriti zakone kontraktirajućeg univerzuma.

VELIKI PRASAK (BIG BANG)[67]

Univerzum je nastao prije bilione godina usljed ogromne eksplozije po imenu "Veliki Prasak." Ovo je jasno spomenuto u Kur'anu u 21 suri 30 ajet: "Zar ne znaju nevjernici da su nebesa i Zemlja billi jedna cjelina, pa smo ih Mi raskomadali, i da Mi od vode sve živo stvaramo? Pa zar neće onda vjerovati?"

Otkriće o "Velikom Prasku" i "Vodenom porijeklu života" je djelo ne-Muslimana, ("nevjernika"). Na početku univerzuma je sva materija i prostor (nebesa) bili u jednoj tački (jednom komadu). Onda je sve razdvojeno u onom što fizičari opisuju kao "Veliki Prasak." Dokazi da je univerzum nastao usljed tog "Velikog Praska" su toliko prevladavajući da se to sada smatra činjenicom a ne samo teorijom.

[67] U knjizi ZNAKOVI ZA RAZUMOM OBDARENE (drugo izdanje pod nazivom KUR'ANSKI IZAZOV ZNANOSTI) naveo se detaljan opis svih etapa BIG BANGA. Vidi istu na strani 30.

Univerzum se konstatno širi od samog svog nastanka. Ovu vrlo značajnu činjenicu je otkrio astronom Hubbell, na početku ovog stoljeća. To je također predskazano Anštajnovom teorijom "Generalnog Relativiteta." Ekspanzija univerzuma je jasno spomenuta u sljedećoj Kur'anskoj rečenici: *"Mi smo nebesa moći Svojom sazdali, i mi ih još širimo."* [68]

Vrijeme je jedna od najlukavijih misterija univerzuma. Niko stvarno ne zna šta je vrijeme. Albert Anštajn je objasnio vrijeme rekavši da je to nešto što mi mjerimo sahatom. Vrijeme prolazi polako unutar objekata koji se kreću brzinom blizu brzine svjetlosti i potpuno stane na stepenu brzine svjetlosti. Vrijeme je također usporeno u blizini masivnih objekata kao što su Zemlja, Sunce, vrlo guste zbijena zvijezda koja se naziva neutronska zvijezda, i skoro potpuno stane unutar super masivnih zvijezda poznate kao "Crne Rupe." Vrijeme ima direkciju, ono se uvijek kreće prema budućnosti. Mi vidimo kišu kako pada sa neba, predmeti se razbijaju, ljudi staraju, i ljudi umiru. Mi ne vidimo čašu kako postaje "sklopljena iz paramparčadi" ili bilo koga da se povraća iz mrtvih. To bi se moglo desiti samo kad bi se vrijeme preokrenulo unazad. Neki fizičari kao Michael Berry, Thomas Gold, i Steven Hawking su predpostavili da bi se vrijeme moglo preokrenuti kada nastupi kontrakcija univerzuma. Rečenice u Kur'anu sugeriraju da će univerzum jednog dana doista početi da se skuplja i to će se podudariti sa početkom Sudnjeg Dana i preokretanjem (inverzijom) vremena.

"Onoga Dana kada smotamo nebesa kao što se smota list papira. Onako kako smo prvi put iz ništa stvorili, tako ćemo ponovo iz ništa stvoriti, - to je obećanje Naše, Mi smo kadri to učiniti." [69]

U gornjoj rečenici, "Dan" označava Sudnji Dan a kontrakcija univerzuma, je upoređena sa savijanjem papira. Tada se može desiti preokretanje vremena. Inverzija vremena će uzrokovati čovjeka da se digne i proživi iz groba. Svaki događaj će biti repriziran jer je sve ostalo zabilježeno u vremenu.

[68] Ez-Zarijat; 47
[69] El-Enbija;104

"Ova Kniga Naša o vama će samo istinu reći,jer smo naredili da se sve zabilježi što ste radili." [70]
"Nema ničeg skrivenog ni na nebu ni na Zemlji, a da nije u Knjizi jasnoj (u vremenu)." [71]

Kada se historija čovječanstva bude odvijala unazad kroz vrijeme, nacije će se povratiti jedna za drugom. Sva dobra i loša djela pojedinaca kao i nacija će biti otkrivena pri obrtanju vremena.

"I vidjećeš sve narode kako na koljenima kleče; svaki narod pozvan prema svojoj Knjizi:*'Danas ćete biti nagrađeni ili kažnjeni prema tome kako ste postupali."* [72]

Repriziranje vremena unazad će učiniti da ljudi vide sve što su prije počinili. Oni neće imati kontrole nad svojim rukama, stopalima, ustima, i očima. Sve dobro ili loše što su počinili će se ponoviti pred njima. U ovom smislu, usta, ruke, i stopala, će postati svjedoci protiv njih ispred anđela (meleka) i Allaha, i oni neće moći poreći nijednu grešku.

"Na Dan kada protiv njih budu svjedočili jezici njihovi, i ruke njihove, i noge njihove za ono što su radili." [73] "Mi vas na skoru patnju upozoravamo,na Dan u kome će čovjek djela ruku svojih vidjeti, a nevjernik uzviknuti: *"Da sam, bogdo, zemlja ostao."*[74] "I, kad se Vjerovjesnici u određeno vrijeme skupe..."[75]

Čovjeku je podarena slobodna volja da izabere između dobra i zla u ekspanzirajućem univerzumu, tj, kada će se sva njegova djela bilježiti (urezivati, snimati) u vremenu. U kontraktirajućem univerzumu pak, neće biti slobodne volje, i niko neće imati snage da pomogne ili odmogne drugima, ili da promjeni bilo šta počinjeno u prošlom životu. *"Dan kada niko nikome neće moći nimalo pomoći, Toga Dana će vlast jedino Allah imati."*[76]

---

[70] El-Gašije 29
[71] En-Neml;75
[72] El-Gašije;28
[73] En-Nur 24
[74] En-Naba'; 40
[75] El-Mursalat; 11
[76] El-Infitar; 19

INVERZIJA GRAVITACIJE

"Kada se Zemlja najžešćim potresom svojim potrese."[77]

Gravitacija je usljed sićušnih razlika u vremenu na različitim visinama. Vrijeme se odvija malo brže na vrhu planine, naspram onoga na morskom levelu. Ova razlika u vremenu, iako nama neuočljiva, je dovoljna da učini da stvari padnu na zemlju, i može se izmjeriti pomoću atomskih satova. Ako se vrijeme obrne u kontraktirajućoj fazi univerzuma, onda će se i ova razlika u odvijanju vremena takođe obrnuti. To će uzrokovati obrtanje gravitacije tako da će sve stvari padati prema gore, proizvodeći zemljotres neviđenih razmjera. Zemlja i planine će iznenada biti podignute (poletjeti) prema nebu, a onda će pasti mrveći se u prašinu.

"A kad se jednom u rog puhne, pa se Zemlja i brda podignu i od jednog udara zdrobe.Toga Dana će se Smak Svijeta dogoditi." [78]

Obrtanje gravitacije će učiniti da zemlja bukvalno eksplodira i izvrati se prema napolje. Planine će se raspasti. Crvena užarena lava će biti izbačena prema nebu kao istopljeni bakar.

"Onoga dana kada nebo bude kao istopljeni bakar, i brda kao vuna raščupana." [79]

EKSPANZIJA ZEMLJE

"I kada se Zemlja rastegne, i izbaci ono što je u njoj, i potpuno se "isprazni."[80] (84: 3 i 4)

Obrtanje (inverzija) gravitacije će uzrokovati ekspanziju Zemlje prema vani, izbacujući svu svoju utrobu. Ipak masa zemlje, se neće raspršiti, obrtanje vremena će upravljati svu materiju prema njenoj prethodnoj poziciji u vremenu. Tako, vrijeme i gravitacija će postati dvije sukobljavajuće sile u kontraktirajućem univerzumu. Balans između ove dvije sile će učiniti da se zemlja transformira u veliku

[77] Ez-Zilazal; 1
[78] El-Haqqa; 13-15
[79] El-Mearidž; 8
[80] El-Mutaffifun; 3-4

sferu, iznutra bijavši prazna. Pozicija neba će se također izmijeniti tako da će ono sada okupirati centar ispražnjene Zemlje.

"Na Dan kada Zemlja bude zamijenjena drugom Zemljom, a i nebesa, i kad svi iziđu pred Allaha, Jednog i Svemoćnog."[81]

Unutrašnja površina ispraznjene Zemlje će biti istovjetna-replika (kopija) sadašnje Zemlje kada se vrijeme bude odvijalo unazad. Spoljašnja površina Zemlje će pak, biti tečna lava koja je bila izbačena vani, tako postavši glatka bez planina, brda, dolina ili bilo kakve nejednakosti.

"A pitat ćete o planinama, pa ti reci: Moj Gospodar će ih u rasuti prah zdrobiti, a mjesta na kojima su bile ravnom ledinom ostaviti, tako da niti udubina niti uzvisina na Zemlji nećeš vidjeti."[82]

Naredni Kur'anski ajeti opisuju Sudnji Dan na vrlo obuhvatan (komprehensivan) način. Sudnji Dan će otpočeti sa finalnim zemljotresom usljed obrtanja (inverzije) gravitacije. Obrtanje gravitacije će uzrokovati Zemlju da izbaci sve iz svoje utrobe, time postajući, potpuno prazna. Isprazna Zemlja će imati nebo prema svom centru. Ljudi će početi da izlaze iz grobova proživljeni, jedni za drugim, "u razbacanim skupinama". Historija naroda će se odvijati unazad. Čovječanstvo će biti totalno bespomoćno zahvaćeno odvijanjem vremena unazad. Oni će bespomoćno obnoviti i svjedočiti vlastita djela iz prošlosti. Ova drama će se nastaviti sve dok se i zadnja osoba ne proživi (rezurektuje) i ukloni u drugu dimenziju (transcendenciju).

"Kada se Zemlja najžešćim potresom svojim potrese.I kada Zemlja izbaci (iznutra) terete svoje.I čovjek uzvikne: «Šta joj je?!» -Toga Dana će ona vijesti (historiju) svoje kazivati,

Onako kako je Gospodar tvoj nadahne.

Tog Dana ljudi će se odvojeno pojaviti da im se pokažu djela njihova:Onaj ko bude uradio koliko atom dobra - vidjeće ga,a i onaj ko bude uradio koliko atom zla - vidjeće ga!" [83]

---

[81] Ibrahim; 48
[82] Ta-Ha; 105-107

Ispitivajućem umu, se može postaviti pitanje, 'Šta će se desiti poslije proživljavanja iz grobova?' Da li ćemo postajati mlađi i mlađi u naše djetinjstvo i naposljetku povratiti se u ništavilo u majčinoj utrobi? Ovo, takođe, što teorije povratka tvrde, je opet besciljna vježba. E, pa nije baš tako! Misao o velikom i finalnom zemljotresu može unijeti strah u naša srca, ali stvarna svrha tog zemljotresa je da se više dimenzije učine pristupačnim za bjekstvo iz kolapsirajućeg univerzuma. Allah Veličanstveni je uredio univerzum sa zadivljujuće velikom preciznošću. Poslije rezurekcije (proživljenja), aranžmani su napravljeni, da se pobjegne od neumoljivog efekta obrtanja (inverzije) vremena, u dimenziju iza ovog univerzuma. Da bi razumjeli kako će se to desiti potrebno je da shvatimo koncept viših dimenzija i crnih rupa u svemiru.

Matematički postoji beskonačan broj dimenzija. Pa ipak mi živimo samo u trodimenzionalnom svemiru. Svaki objekt u našoj svakidašnjici ima dužinu, širinu i visinu. Koncept postojanja više od tri dimenzije je nemoguće zamisliti. Ipak, više dimenzije doista postoje pošto snažna gravitacija blizu Sunca uzrokuje savijanje (krivljenje) prostora u ekstra višu dimenziju. Ajnštajn je bio prvi da to uzme u razmatranje te je tačno izračunao orbitu unutrašnje planete Merkur. Ajnštajnova teorija o generalnom relativitetu je zapravo zasnovana na konceptu viših dimenzija.

Mi možemo dobiti neki uvid u koncept viših dimenzija studirajući probleme s kojim su se suočavali ljudi u prošlosti. Nekada su ljudi vjerovali da je Zemlja pljosnata. Oni su se bojali da putuju predaleko da ne bi pali preko njene ivice. Naravno to se ne može desiti pošto je površina Zemlja uvijena (okrugla) i neprekidna kao sfera. Da bi sišli sa Zemlje mi moramo da se krećemo u dimenziji (direkciji) koja je okomita površini. To znači pravo gore, gdje god da se nalazimo. Mi se sučeljavamo sa sličnim koncepcijalnim problemom u razumijevanju viših dimenzija. Mi bi mogli zamisliti da možemo napustiti univerzum samo putujući vrlo daleko, ali to također nije tačno. Čak kad bi putovali i bilione milja, mi bi opet bili ograničeni našim trodimenzionalnim svemirom (prostorom).

---

[83] Sura Ez-Zilzal

"I mi znamo da ne možemo Allahu na Zemlji umaći, i da od Njega ne možemo pobjeći."[84]

Jedini način da se ode van univerzuma je ulaskom u višu dimenziju u direkciji koja je okomita našem trodimenzionalnom prostoru, upravo odavde gdje se nalazimo. Ovo nije moguće sada, pošto naš prostor (svemir) nije neprekidan u odnosu sa (ne nastavlja se na) višim dimenzijama. Da bi se to desilo, naš prostor bi prvo morao biti bukvalno rastrgnut i onda spojen sa višim dimenzijama. Ovo se može desiti samo u centru crnih rupa.

"I nebo će se otvoriti i mnogo kapija imati."[85]

Otvaranje kapija u nebu je slično konceptu crnih rupa. Takvi otvori mogu biti izlazi (prolazi) van univerzuma kroz više dimenzije. Masivne zvijezde, koje pod vlastitom težinom kolapsiraju prema svojoj unutrašnjici (centru), mogu formirati crne rupe. Gravitacija u takvim objektima je toliko snažna da čak ni svjetlo joj ne može umaći te tako postaju nevidljive. Otuda, dolazi ime crne rupe. Fizičari vjeruju da se prostor-vrijeme može rastrgnuti u crnim rupama, proizvodeći prolaze k van ovog univerzuma. Ipak, u sadašnjem ekspanzirajućem univerzumu masa crnih rupa također sprečava otvaranje koje bi trebala proizvesti, tako sprečavajući bjekstvo k višim dimenzijama.

U kontraktirajućem univerzumu, ovaj problem ne bi trebao postojati. Obrtanje (inverzija) gravitacije će promjeniti Zemlju i sva nebeska tijela u masivne isprazne strukture sa praznim nebom u njihovim središtima. Gravitacija čak i relativno lahkog objekta kao što je Zemlja, fokusirana na središnje-nebo će imati bježeći (usisavajući) efekt. Materijal prostor-vremena će se poderati formirajući time ulaze ili prolaze k višim dimenzijama. Fizičar se može zapitati kako se to može desiti. Šta će tada biti toliko drukčije? Na Sudnjem Danu vrijeme će biti povezano sa kontrakcijom prostora (svemira). Brže vrijeme u središnjem-nebu će pojačati obrnutu gravitaciju time više ubrzavajući kontrakciju prostora koja će zauzvrat još više ubrzati vrijeme. Ovaj samo-pokretački ciklus bržeg vremena i jače

[84] Džin; 12
[85] En-Naba'; 19

gravitacije će naposljetku dovesti do raspuknuća prostor-vremena formirajući prolaze van ovog univerzuma.

"I nebo će se rascijepiti, tog dana će labavo biti."

Fascinirajuće je uočiti da su Kur'anske rečenice vrlo kratke pa ipak tako precizne. Gornje rečenice nam govore da će se nebo raspuknuti, pošto će na Sudnjem Danu biti labavo (slabašno). To očigledno znači da ono trenutno nije labavo dok je univerzum u fazi širenja. Možete se također prisjetiti da Kosmolozi vjeruju da su crne rupe nastale od vrlo masivnih nebeskih tijela. Kako se masa objekta zbija u manji i manji prostor, tako bi se i gravitacija trebala više i više povećavati. Teorija inverzije vremena na to stavlja limit pošto jaka gravitacija također umanjuje ekspanziju prostora i usporava vrijeme. Kada se ekspanzija zaustavi, gravitacija koja je vremenski drukčija ne može više jačati i stoga nema takve stvari kao što je beskonačna gravitacija. Ovo je zaštitni mehanizam, koji sprečava masivne objekte da prave rupe u prostoru i nestaju iz univerzuma. To potvrđuje ono što Kur'an kaže, da crne rupe ne mogu formirati izlaz iz univerzuma dok je u fazi širenja (tj. nebesa sada nisu labava ali će biti na Sudnjem Danu.)

Čovječanstvo će vidjeti mnoge čudne stvari u kontraktirajućem univerzumu koje mogu proizvesti nejasnost i zbunjenost, (kada se pogled zbuni.) Jedna od ovih čudnih stvari je izlazak Sunca sa zapada, koji je spomenut, u autentičnom predanju od Poslanika Muhammeda (mir Allahov nek je s njim i njegovim). Ovaj fenomen kao posljedica obrtanja vremena će biti vidljiv samo zakratko, momentalno propračen finalnim zemljotresom, koji će transformirati Zemlju u ispraznu strukturu; iz koje ni Sunce ni Mjesec neće biti vidljivi. (Mjesec se pomračio.) Izlazi (prolazi) iz ovog univerzuma će se oformiti u središnjem-nebu, i mogu izgledati kao blještavo svjetlo koje konstantno sjaji pravo odozgo. Ta vizija nas može začuditi pitajući se da možda nisu Sunce i Mjesec postali jedno tijelo: (Sunce i Mjesec su se ujedinili.). Ova dilema je vjerovatno spomenuta u narednim redcima.

"Kad se pogled od straha ukoči, i Mjesec pomrači (skriven od pogleda) i Sunce i Mjesec ujedine. (Izgledaju kao jedno svjetlo)"[86]

Zvijezde će prestati sjajiti pošto će se svjetlo odmicati unazad sa inverzijom vremena. One će takođe biti skrivene od pogleda iznutra ispraznjene Zemlje.

"Kada zvijezde izgube sjaj." [87]
"A na Dan kad se nebo rastvori,I samo tanak oblak pojavi, I meleki (anđeli) grandiozno spuste"[88]
Kako se kapije u središnjem-nebu Zemlje otvore, ukazat će se vrlo spektakularan prizor. Hiljade meleka (anđela) će se spustiti na Zemlju da ispune svoju zadaću na Sudnjem Danu.

"A na Dan kada planine uklonimo,i kad vidiš Zemlju ogoljenu, a njih smo već sakupili nijednog ne izostavljajući." [89]

Sve i jedno ljudsko biće će biti pokupljeno prije ultimativnog uništenja univerzuma u vatrenoj lopti nazvanoj "Veliko Zbijenje" (Big crunch). Meleki (anđeli) "Grandioznog silaska" će vjerovatno biti ti koji će ispuniti skupljanje i uklanjanje ljudi "van univerzuma". Kur'an potvrđuje da niko neće biti izostavljen.

"Vi ćete se sigurno "voziti" s ravni na ravan."[90]

Na našem finalnom putovanju kroz prolaze u nebu, moguće je da ćemo putovati kroz mnoge ravni ili dimenzije. Riječ "vožnja" je korištena u Kur'anu, kao da će se ovo putovanje obaviti vožnjom na "nečemu."

Po izlasku iz ovog univerzuma mi ćemo se okupiti na nekoj prostranoj ravni u drugoj dimenziji, svako će doći iz svog vremena i mjesta da se suoči sa obračunom Dženetom (rajom) i Džehenemom (paklom). Ovaj scenario je opisan u mnogim predanjima od Poslanika Muhammeda ﷺ .

---

[86] El-Kijama (Smak svijeta); 7-9
[87] El-Mursalat; 8
[88] El-Furkan;25
[89] El- Kehf ; 47
[90] Al-Inšikak; 19 (Korkut je ovo preveo ovako: «vi }ete sigurno na sve te`e i te`e prilike nailaziti»

KADA ĆE DOĆI SUDNJI DAN?

"Ljudi te pitaju o Smaku Svijeta, reci: «To jedino Allah zna!» A ti ne znaš možda je Smak Svijeta blizu!"[91]

"Oni od tebe traže da ih što prije stigne patnja.A da nije određenog roka za to, kazna bi im došla, a doći će im, zasigurno, iznenada, Kada je neće ni vidjeti." [92]

Izgleda da kad bi mogli ustanoviti kojom brzinom se ekspanzija univerzuma usporava, onda bi mogli predvidjeti kada će nastupiti Sudnji Dan. Ako je vrijeme povezano sa ekspanzijom prostora (svemira), mi ne možemo osmotriti usporavanje ekspanzije. Kao primjer, uzmite auto sa sahatom povezanim sa točkovima na taj način da brzina vremena ovisi od brzine auta. Ako auto uspori i sahat će usporiti i brzina auta ako se izračuna, koristeći usporeni sahat će uvijek izgledati ista. Slično tome kako se širenje univerzuma usporava, naše vrijeme i kretanje se također usporava, stoga brzina širenja će izgledati ista. Paradoksno širenje u udaljenim oblastima univerzuma koje ovisi o povećanju totalnog međuprostora može izgledati da je još brže kada se mjerenja obave s našim sporijim vremenom.

Čak i najnaprednija civilizacija u univerzumu bi ustanovila da se univerzum širi istom ako ne i većom brzinom od one početne. To znači, da se početak Sudnjeg Dana ne može predvidjeti. Samo Allah, Koji je neovisan i transcendentan vremenu, poznaje stvarni trenutak Smaka Svijeta.

KORISTI VJEROVANJA U SUDNJI DAN

Vjerovanje u Sudnji dan donosi smirenost i stabilnost pri susretu sa neprijateljem i potstiče ga na sabur (strpljivost) na iskušenjima i u teškim situacijama, kao što kaže Uzvišeni u priči o Talutu i njegovoj vojsci, koja se sukobila sa tehnički i brojem mnogo jačim neprijateljem: "I kad Talut vojsku izvede, reče: "Allah će vas staviti

[91] El-Ahzab; 63
[92] El-Ankebut; 53

na iskušenje kraj jedne rijeke: onaj ko se napije iz nje - nije moj, onaj ko se ne napije, jedino ako šakom zahvati, moj je". I oni se, osim malo njih, napiše iz nje. I kad je prešoše, on i oni koji su s njim vjerovali - povikaše: "Mi danas ne možemo izaći na kraj sa Džalutom i vojskom njegovom!" Ali oni koji su tvdo vjerovali da će pred Allaha izići, rekoše: "Koliko su puta malobrojne čete, Allahovom voljom, nadjačale mnogobrojne čete!" - A Allah je na strani izdržljivih.[93] Nasuprot tome nevjerovanje u Sudnji dan i proživljenje poslije smrti odvodi čovjeka u nevjerstvo, griješenje, činjenje nepravde i nereda na Zemlji. *"O Davude, Mi smo te namjesnikom na zemlji učinili, zato sudi ljudima po pravdi i ne povodi se za strašću da te ne odvede sa Allahova puta; one koji skreću s Allahova puta čeka teška patnja na onom svijetu zato što su zaboravljali na Dan u kome će se račun polagati."* [94]

"Oni nisu očekivali da će račun polagati i dokaze Naše su pretjerano poricali..." [95]
"Znaš li ti onoga koji onaj svijet poriče? Pa to je onaj koji grubo odbija siroče, i koji da se nahrani siromah ne podstiče."[96]
O vjerovanju u Sudnji dan i proživljenju govori Kur'an i Sunnet Poslanika ﷺ. Poznato je da je Kur'an od početka do kraja ispunjen ajetima koji govore o događajima na Sudnjem danu koji detaljno objašnjavaju ono što će se desiti toga dana. Sve to je utvrđeno vjerodostojnim vijestima i navedenim primjerima radi uzimanja pouke. Pored toga, u Kur'anu se navode dokazi koji potvrđuju Sudnji dan i odbacuju sumnje onih koji ga poriču. Zdrava ljudska priroda (fitra) također nas poziva i ukazuje na vjerovanje u proživljenje i nije istina ono što govore oni koji su u zabludi, da ljudski razum odbija da se dogodi proživljenje, zato dragi brate i poštovana sestro prisjetimo se da je ovaj dunjaluk kratak bez obzira koliko trajao i da svi imamo ugovoreni sastanak koji nikako ne možemo zaobići?! Zastanimo pored mezara, pogledajmo i pomislimo koliko je naroda, generacija i stoljeća proteklo, svi pokopani i nestali, a nama ostali tragovi.

---

[93] El-Bekare, 249.
[94] Sad, 26.
[95] En-Nebe, 27. -28.
[96] *El-Ma'un 1- 3.*

Jedan islamski učenjak je rekao: "Svi smo mi mrtvi, samo se po redu kopamo." Neminovno je da nam smrt dolazi, a da li znamo kuda poslije smrti? U islamu je odgovor, ali malo ko je zavirio u Kur'an i pogledao šta ga očekuje kada mu Allah ﷻ uzme dušu, a on (čovjek) neće moći spriječiti rastanak sa ovim svijetom. Tada će ga sva njegova auta, njegove kuće, vile, djevojke, žene za kojima je ludovao i posvećivao im najviše pažnje, ostaviti. "O čovječe, budi vjernik, pokori se Allahu i Njegovom Poslaniku, slijedi Kur'an, a ostavi zabludu zvanu dunjaluk. Dunjaluk ionako prolazi kao i tvoja posjeta na njemu. Ti si samo putnik na ovome svijetu, koji treba da se preseli na onaj drugi vječni. Niko ne može Allaha ﷻ varati, a onaj koji želi Allaha ﷻ prevariti, uistinu je sam sebe prevario. Zamisli, o čovječe, da ti Allah ﷻ uzme dušu u nekoj kafani u kojoj se opijaš i kršiš Allahovu ﷻ naredbu o zabrani alkohola, zamisli da ti Allah ﷻ uzme dušu, a ti u nezakonitom zagrljaju neke druge žene, kao da nisi čuo da je Allah ﷻ zabranio blud, zamisli da ti uzme Svemogući dušu, a ti Ga psovao i po sto puta na dan, zamisli... Neka nas Allah ﷻ sačuva takvog poniženja, neka nas sačuva zla našeg jezika. Znajmo da griješenjem samo sebi možemo nauditi i da ćemo pred Allahom polagati račun, onoga dana kada nam On uzme dušu. Ako budemo griješili, zaista će nas poniženje i na Dunjaluku i na Ahiretu stići.

Molim Allaha ﷻ da ovaj moj trud u sabiranju i sakupljanju građe o smrti i Danu sudnjem podstakne na razmišljanje sve one koji se pitaju: *"...Ko će oživjeti kosti kada budu truhle..."* tj. kada se budu pitali: *"Ko će nas oživjeti kada pomremo."*

Na kraju donosim dovu Ali ibn el-Husejna, Poslanikovog ﷺ praunuka koju je učio kad bi čuo za nečiju smrt ili se sjetio smrti:

Bože,
blagoslavi Muhammeda i čeljad njegovu,
sačuvaj nas dugog nadanja
i skrati ga u nama iskrenošću poslova,
da se ne nadama očekujući
namirenje časa za časom,
okončanje dana za danom,
povezivanje daha s dahom
ili sustizanje koraka korakom!

Sačuvaj nas od zabluda očekivanja,
zaštiti nas od zala njihovih,
stavi pred nas smrt u raskritosti,
i neka naše prisjećanje na nju ne prolazi! Pokaži nam među poslovima pravednim posao kojim ćemo osjećati povratak Tebi kao spor,
a željeti *brzo* susretanje s Tobom,
tako da smrt bude boravište naše s kojim smo bliski,
poznato mjesto naše za kojim čeznemo,
i bliži srodnik naš, čiju blizinu volimo!
Kada nam je daš i spustiš nam je,
usreći nas njome kao posjetiteljem, utješi nas dolaskom njezinim,
ne unesreći nas pozivanjem njezinim,
ne ponizi nas posjetom njezinom,
i učini je jednom od kapija oprostu Tvome i jednim od ključeva milosti Tvojoj !
Daj nam da *umremo*
upućeni, ne zalutali,
pokorni, ne protivni
kajući se, ne nepokorni i nepopravljivi.. .

Izvori:

1. Abduhu Muhammed,Risale Et-Tewhid**.** Sarajevo, El Kalem. 1989
2. *Barnabino evanđelje, prevod: Mustafa Mlivo, Internet izdanje*
3. *Besi Korkut, Prevod Kur'ana*
4. Bucaille Maurice, 1978: Biblija, Kur'an i Nauka. Sarajevo, Starješinstvo Islamske zajednice Bosne i Hercegovine.
5. *Časopis za naučnu, kulturnu i duhovnu afirmaciju Novi Horizonti*
6. Čengič Hasan, Islamske teme. Zagreb, Islamska zajednica Zagreb,1990.
7. *Dr. jusuf Ramić: Povodi objave Kur'ana, El-Kalem, Sarajevo 1990.g.*
8. *Dr. Mohammad Humayoun Khan:Fizika Sudnjeg dana,. Illinois USA*
9. *Dr. Mustafa mahmud; Kur'an, suvremeni pokušaj razumijevanja, Islamska misao, Sarajevo 1981.g.*
10. El-Džisr Nedim, 1984: Vjerovanje u Boga u svjetlu filozofije, Nauke i Kur'ana. Sarajevo, Starješinstvo Islamske zajednice BiH, Hrvatske i Slovenije.
11. *Esad Bajić, Znakovi za razumom obdarene. Medžlis IZ-e Konjic 2002.g.*
12. *Es-Sejjid Eš-Šerif Er-Radi; Staza rječitosti, izreke, pisma i govori Imama Alije, Islamska zajednica Zagreb 1994.g., Prijevod Rusmir Mahmutćehajić, Mehmedalija Hadžić*
13. *Franje Ivankovića: uskrsnuće tijela i život vječni*
14. Garaudy Roger, Živi islam. Sarajevo, El Kalem. 1990
15. Husejn Čajlaković: Od Ezela do Vječnosti, Zenica 2002.g.
16. Ibn Kesir: Predznaci Sudnjeg dana, Preveo i obradio Ebu Irfan el-Bosni, http:// vilajah.fsn.net:
17. *Imam Ali ibn El-Husejn, Zejnul Abidin:Sahifa-Potpuna knjiga Sedžadova, DID, Sarajevo 1997.g.*
18. *Imam Ebu Hamid Muhammed El-Gazali Et-Tusi: Život poslije smrti (izdanje na internetu www.islam-bih.net)*
19. *Imam Ebu Hamid Muhammed El-Gazali Et-Tusi; Četrdeset osnovavjjere, Sarajevo 2000.g.*
20. *Islamski omladinski časopis SAFF br. 69, Tekst Abdusameda nasufa Bušatlića: Pojava Mehdija u svjetlu Kur'ana i sunneta*

21. *Josip Stančić:Nevidljivi svijet, Internet izdanje http://www.josip666.com*
22. *Jusuf El-Karadavi; Ibadet u islamu, Medžlis IZ-e Konjic, 2000.g. Prijevod Mesud Džajić i Numan Ćosić*
23. Karić Enes, Hermeneutika Kur'ana. Zagreb, Hrvatsko filozofsko društvo. 1990.
24. Meyerovitch De Vitray Eva, Antologija sufijskih tekstova. Zagreb, Naprijed, 1988.
25. *Murteza Mutaharri; Fetrat, beograd 1991.g.*
26. *Mustafa Mlivo, Kur'an ispred nauke i civilizacije, MIZ-e Bugojno, 2001.g.*
27. *Sejjid Muhammed Husein Tabatabai: Kur'an u islamu, prijevo Enesa Karića i Nusreta Čančara, Kulturno odjeljenje ambasade Islamske republike Iran, beograd 1991.g.*
28. Smailagić Nerkez, Leksikon islama. Sarajevo, Svjetlost. 1990.

SADRŽAJ

Kur'an o smrti 3
Predgovor 5
Smrtni čas 9
Kabur 10
Svijet vidljivog i nevidljivog 14
Stvranost svjedoči o životu poslije smrti i sudnjem danu 17
Ajeti i hadisi o Sudnjem danu 24
Opis smaka svijeta U kazivanju šejha Hamid el-Gazalija 27
Opis sudnjeg dana u Barnabinu Evanđelju 31
Mali historijski presjek čovjekovog odnosa ka budućem životu 35
Smrt i život nakon smrti u današnjem katoličanstvu 36
Znakovi smaka svijeta 39
Imam Mehdi 45
Život poslije smrti kroz prizmu naučnog promišljanja 48
Je li proživljenje (rezurekcija) fizički proces 48
Kosmologija 50
Svjetlosna godina 50
Odmicanje galaksija 51
Budućnost univerzuma 51
Veliki prasak (big bang) 52
Inverzija gravitacije 55
Ekspanzija Zemlje 55
Kada će doći sudnji dan? 61
Koristi vjerovanja u Sudnji dan 61
Izvori 65